

618

Dr. Ramaseter Róbert
I. Disztér 2. II. 8.

Nep. Egy... 110

X. évfolyam • 206. szám

1929 Szeptember 11 Szerda

* 5689 év Elul 6 *

UJ KELET

ZSIDÓ POLITIKAI NAPILAP

Kolozsváron hirdetések a

Rudolf Mosse S. A.

Str. Bog. Maria No. 38. Tel. 4-13

és a

LLOYD EXPRESS

Str. Golu No. 20. Telefon 14-55

hirdetési irodák vesznek fel

A hadbavouult alkalmatlanok

Panaszos levelet hozott ma a posta a szerkesztőségnek. „Szeptember elsőjére behívott ifjak, katonák kétségbeesett aszszonyait” írták alá a levelet, mely a kormány egy különös és érthetetlen intézkedésének kétségbeesett következményeit panaszolja fel. Azokról az ifjakról van szó, akiket az évök során át katonai szolgálatra alkalmatlannak találtak az Erdély különböző városaiban működő szülőbizottságok. Ezek az emberek a bizottságok döntésére támaszkodva, egzisztenciát teremtettek maguknak, megcsaltek, családot alapítottak, egyszóval polgári életet kezdtek. Ez év első hónapjában azonban váratlan kormányintézkedés révén az erdélyi megyékben Bukarestből speciális bizottság szült ki Kolozsvárra, Szatmárra és más városokba, amely az eszterládon keresztül alkalmatlannak minősített embereket katonai szolgálatra sorozta be és szeptember elsőjével valamennyien bevonulni kényszerültek.

Az erdélyi Kormányzati képviselők és a Zsidó Parlamenti Klub képviselői intervenáltak annak idején az illetékes fórumoknál, sőt magának a miniszterelnöknek is tudomására hozták a történeteket. A hadügyminiszterem arra hivatkozott, hogy állítólag szabálytalanságok történtek a sorozások alkalmával. És a katonai hatóságok objektív módszerrel egyes izolált esetekből általános szabályt csináltak és általános revíziót rendeltek el konkrét bizonyítékok híján. Az általános revízió azonban sok igazságtalanság lehetőségét hordta magával és az erdélyi parlamenterek felhívták a miniszterelnök figyelmét arra, hogy milyen kétségbeesett következményekkel járhat ez az általánosítás. Mánin miniszterelnök kijelentette erre, hogy csak ugynevezett „sticht”-próbat fognak egyes járásokban tartani, hogy az állítólagos szabálytalanságok valódiságát ellenőrizzék. Ez a „sticht”-próba azonban csak ígéret maradt, s az általános revízió, amely már jellegénél fogva is a végsőkig szigorú volt, — százával minősítette katonai szolgálatra alkalmatlannak a három eszterládi sorozáson meg nem felelőket talált ifjakat.

Távolról sem áll szándékunkban kritika tárgyává tenni a katonai hatóságok intézkedését. Csak megállapítani kívánjuk azt, hogy tudomásunk szerint ama bizonyos szabálytalanságokra vonatkozó adatok nem bizonyultak valóknak, aminek legfőbb bizonyítéka az, hogy a szóbanforgó katonai hatóságok ellen nem indult meg büntető eljárás, amely pedig a vádak valódisága esetén elkerülhetetlen lett volna. A revízióknak ugyancsak egy-egy pozitív eredménye az, hogy szentmihályi eszterládi sorozáson találtak katonai szolgálatra olyan embereket, akik legnagyobb részben már két-három gyermekes családapák, akik eszterládi öta küzdenek azzal, hogy a mai súlyos viszonyok között polgári egzisztenciát teremtsenek maguknak és akik most feladni kényszerülnek négy eszterládi minden munkájának eredményét, a legnagyobb nélkülözéseknek kitelve feleségüket és gyermekeiket.

Megkeresést fordultunk Máramaros, Szatmár és Kolozsvár megye prefektusaihoz és képviselőihez, akiket ké-

sébeoston kértünk arra, hogy intervenciójukkal tegyék lehetővé, hogy legalább most, a tízenkettődik órában napirendre tűzzék ez a problémát. Kérjük Önöket, mint az erdélyi zsidóság legilletékesebb fórumát, segítsenek oda, hogy sikerüljön valamilyen eredményt elérnünk. — írják levelükben a kétségbeesett aszszonyok, akik fekete napok nélkülözé-

seinek néznek elebe. Határtalan kétségbeesés és lemondás panaszja árad ebből a levelekből, amelyet el kell olvasniok, meg kell hallgatniok az illetékes fórumoknak is. Ha történetek szabálytalanságok, úgy alkalmazni kell a büntetőszankciókat mindazok ellen, akik vétettek a fennálló törvényekkel szemben. Alkalmazni kell a törvény szigorát azok-

kal szemben, akik tenctővé teszik, hogy bárki is kivonja magát a reáharuló kötelezettségek alól. De ha voltak olyanok, akik megelégedtek, úgy ezeknek hibájából nem méltányos azokra is háritani a szankciókat, akik jóhiszeműen és a hatóságok döntésének érvényességében bizva, családot és egzisztenciát alapítottak maguknak.

Évente 90 millióval nagyobb hadikárpótlást vivott ki Románia a hágai konferencián

Franciaország és Olaszország elengedték háborus követeléseik negyven százalékát

(Bukaresti-Bukarest, szeptember 10. Az Uj Kelet tudósítójától). — Jelentették anakidején, hogy a Young-tervezet eredeti formájában annyira redukálta Romániának Németországgal szemben fennálló követeléseit, hogy azok még a Németország által eddig teljesített áruszállításokat sem fedezték. A szeptember elsőjén lejárt Dawes-tervezet értelmében Romániának egészen tekintélyes és azonnal esedékes összegek jártak, amelyeknek számlájára nyakrafőre csináltak a megrendeléseket az előző kormányok és hogy milyen lelkiismeretességgel, azt a Lupas-fője gégetükorszállítások köllőleg illusztrálták

A Young-tervezet nemcsak, hogy lényegesen redukálta Románia járandóságait, de a román kvótát a fizetés második, ugynevezett fedezetlen periódusába osztotta be

és Románia csak 1989-ben jutott volna pénzhez, ha egyáltalán megkapta volna.

A hágai tárgyalásokon, amelyeknek feladata a Young-tervezet ratifikálása volt, Románia három reprezentánsával is képviseltette magát: Titulescu londoni követ, Mironescu külügyminiszter és Popovici pénzügyminiszter személyében, akik mindent elkövettek, hogy Románia helyzetét megjavítsák. A román delegátusok azzal érveltek, hogy

Hadikárpótlásoknak fedezniök kell egy a háborus adósságokat, mint a hadi kártérítéseket.

Márpedig abból az összegből amely Romániának a Young-tervezet értelmében jutna, még csak a szövetségesekkel szemben fennálló háborus adósságokat sem tudná kifizetni. A román delegátusok azt is hangsúlyozták a hágai konferencián, hogy

az Ausztriától, Magyarországtól, és Bulgáriától járó hadikárpótlások kifizetését sem látják biztosítottak.

A külügyminisztérium hivatalos kom-

münkéje szerint, a román delegáció hágai akciója sikerrel járt. Ugyanis a hágai konferencia előtt az volt a helyzet, hogy Románia évenként 37 millió lejrel kevesebbet kapott volna, mint amennyivel a szövetségeseknek háborus adósság címén tartozik. Az új megállapodások értelmében nemcsak, hogy eltűnik az évi 37 millió lejes deficit, de a Young-tervezet első periódusa végén még egy 123 millió lejes plusz is marad. A fizetési feltételek is megjavultak.

Az eddigi évi 8 millió 800 ezer márkával szemben Románia a hágai meg egyezség alapján 11 millió 40 ezer márkát fog Németországtól kapni.

A spaai-konferencia 1920-ban emlékeztetesen 1.1 százalékban állapította meg Románia járandóságait a német hadikártérítésekből. Ez az összeg most 1.4 tízre emelkedett oly módon, hogy Franciaország is, Olaszország is lemondtak Romániával szemben fennálló háborus követeléseik 40 százalékáról.

Tavasza ujjáépítik a bukarest—kolozsvári telefonvonalat

A Duplex-rendszerű új vonalon egyszerre több állomás is fog beszélhetni

(Cluj-Kolozsvár, szeptember 10. Az Uj Kelet tudósítójától). — A kolozsvári postáshoz a napokban nagyjelentőségű átirat érkezett. A bukaresti közlekedési minisztérium néhány lakónikus sorban arról értesíti a kolozsvári postát, hogy a postaszolgálat megjavítására szánt 130 millió lejből a minisztérium elhatározása szerint ujjáépítik a bukarest—kolozsvári telefonvonalat.

A közlekedésügyi minisztérium elhatározása regóta és súlyosan érzett hiányt akar pótolni. Közvetlenül ugyan, hogy a múltban Kolozsvárt és ezzel egész Erdélyt egyetlen telefonhuzal kötötte össze Bukaresttel. Ezen az egy telefonvezetéken keresztül bonyolódott le, már úgy, ahogy, az a száz és száz hivatalos magán- és sajtóbeszélgetés, amelyeket Erdély különböző városaiban naponként előjegyveztek. Ahhoz, hogy az ember Bukaresttel egy három perces beszélgetést folytathasson, két dolgra volt szüksége, időre és idegre. Rendszerint vagy az egyik, vagy a másik mondta fel a szol-

gálatot és így történt meg az, hogy a postakon rendszerint naponként kétszer annyit bukaresti előjegyzést töröltek, mint amennyit lefolytatni egyáltalán lehetséges volt. A telefonvonal mellett fekvő állomások egymást akadályozták a beszélgetésben. Amíg például Brassó beszélt, Brassótól fölfelé és lefelé egész Erdély és le egész Bukarestig minden telefonközpont azt leste, mikor fejeződik be a brassói beszélgetés. A fónalattól kivüljese városokból csak a legtrikább esetekben lehetett ilyen körülmények között telefonösszeköttetést kapni. Politikai mozgalmak idején pedig a vonalat a hivatalos beszélgetésekkel ugyszólván teljesen kisajátították. Az utóbbi időben, mióta Budapesttel a közvetlen telefonkapcsolat létrejött, már az volt a helyzet, hogy az ember Budapesttel sokkal hamarabb beszélhetett, mint Bukaresttel. Ezeket az anomáliákat akarják most kiküszöbölni az új telefonvonal megkonstruálásával.

— Remélem, — mondotta a kolozsvári posta igazgatója, akitől ez ügyben

felvilágosítást kértünk, — hogy rövidesen hozzá kezdenek a kapott értesítés alapján az új kolozsvár—bukaresti vonal kiépítéséhez. A tervek szerint ez az új telefonhuzal a legújabb szisztema, az ugynevezett Duplex-rendszer szerint fogják megkonstruálni. Ennek meg lesz az az előnye, hogy egyidőben ugyanazon a vonalon több állomás is beszélhet, anélkül, hogy beszélgetésük egymást zavarná. Az eddigi helyzetben szemben ez valószággal forradalmi újítás lesz és ismét be fog bizonyosodni az, hogy tulajdonképpen nem a posta személyes hibás a követelményeknek meg nem felelő postaszolgálatért, hanem az, hogy nem tartunk eléggé lépést a postatechnika hatalmas méretek fejlődésével. Egyelőre azonban, — fejezte be nyilatkozatát informátorunk, — az új paradicsomi állapotokról még csak álmodni szabad, mert tavaszig affig hiszem, hogy a hatalmas munkával elkészülhessünk.

A „zsidó Luther“ születésének kétszázadik évfordulója

Moses Mendelssohn volt egyik megalapítója az újheber irodalomnak

Kétszáz éve, hogy megszületett Mózes Mendelssohn. Nem az ő büne volt, hogy olyan időben élt, amely nem engedte, hogy még fénylőbb csillaga legyen korának. Az sem volt az ő hibája, hogy a generáció, amely utána következett félreértelte akaratát és művét és eszméit ad absurdum vitte. Meglehet, ha összemérnők Mendelssohn alakját a történeti kiemelkedő egyéniségekkel, nem találunk őt a legnagyobbak között. Mégis új idők küszöbén a mi számunkra a legnagyobbak egyike volt. Olyan fejlődési folyamatot indított meg, amely következményeiben sem volt szerencsés, de meg kell állapítani, hogy történelmi szükségesség volt és meg kell állapítani, hogy ez a fejlődés még nincsen lezárva. Nem minden ország zsidósága csinálta végig ezt a fejlődést és nagyon kevés része a világ zsidóságának győzte le ezt a folyamatot.

Mendelssohn az újkori zsidó öntudatnak és felismerésnek folyamatát indította be. A spanyol zsidó korszak óta a zsidó önfejlődése elfelejtett jelenség volt. Mendelssohn idejében a zsidó élet-organizmus teljességgel ki volt merülve, el volt önmagában süllyedve, kapcsolatai a külvilággal el voltak vágva, mindössze néhány gazdasági kapcsolatot tartotta össze a zsidóságot a külvilággal.

Ami ebben a lezshajlott időben jött a lelki fellendülés, amely a szellemi középkort minden vonalon elsöpörte. Új fajta szociális és politikai életformák keltek életre, újfajta szabadságokat láttak a zsidóság. Ha a zsidók ezt az új fejlődési folyamatot végigaludták volna, ha nem önmaguk ébredtek volna fel, hanem a nemiszidók rázták volna fel őket, egészen bizonyos, hogy szellemi különállóságukat végleg elvesztették volna.

Mózes Mendelssohnak ismeretlen több mellékneve volt. Epitetonjai: „A német Plato“, „A zsidó Luther“, „Ben Menachem“, vagy bizonyos ellenszennel „Dessauer Mózes“. Történelmileg leghelyesebb a „zsidó Luther“ elnevezés. Nemcsak azért, mert reformátora volt a zsidóságnak, hanem főleg, mert megújította a zsidó irodalmat. Ahogy Luther, bibliafordítása révén megalapozta az új német irodalmat, úgy Mózes Mendelssohn is alapját vetette meg bibliafordítása révén az újheber irodalomnak. Egészen különös, de történelmi tény, hogy Mendelssohn német műve képezte alapját a heber irodalom egy fontos korszakának. Mózes Mendelssohn bizonyára nem is gondolt arra a hatásra, amit a hebraistákra fog gyakorolni, mert amikor a Bibliát németre fordította, az a cél lehetett szeme előtt, hogy az akkor használatos jiddis-németet helyettesítse a tiszta hochdeutsch-al. Csak mellékhatása volt, hogy Mendelssohn akciója révén egyidejűleg a heber nyelv is felfrissült új impulzusokkal.

A német zsidóság és a németnyelvű zsidó irodalom Mózes Mendelssohnban a német írók hajlandó elismerni, a népszerű filozofust, aki Nagy Frigyes idejében a legtisztább és legegységesebb filozofiai stílusban írt. „Jeruzsálem“ „Phaedon“ és „Morgenstunde“ című művei százszázalékos német íróvá avatják őt, holott ő maga egyike volt a legjobb heber stilsztikának, bár — mint ahogy őt Achaz Haam jellemzi — csak „vendég“ volt a heber írásnak. Az a kevés, amit hebernyelven írt, mutatja, hogy kiváló hebraista volt. Nagyon ügyelt arra, hogy biblikus tisztaságban jöjjenek ki írásai. Megalapította a „Kohleth Mussar“ című heber folyóiratot 1750-ben. Egy hetilapot a tudomány és er-

kölcs fejlesztése érdekében. Ebből azonban mindössze két füzet jelent meg. Nagyon heber irodalmi munkásságát találjuk az „Or li-nethibha“ című művében. Ebben a könyvben bevezeti az olvasót Mózes öt könyvének alapos ismeretébe. Ezenkívül, mint Lilliamagyaró is számtalán tényezője volt a zsidó tudományoknak. Kommentárokat írt Mózes első és második könyveire, az Énekek Énekéhez, a zsoltárokhoz és számos prófétához. Najmonides logikájához (Mikoth ha-Higjon) Mendelssohn heber

Engedélyezték a Kolozsvár új teherforgalmi utjába eső telkek kisajátítását

A legfőbb műszaki tanács hozzájárult, hogy a Ferdinánd király uttal párhuzamosan új utcát vágjanak a Széchenyi-tér és a vasut között

(Cluj-Kolozsvár, szeptember 10. Az Uj Kelet tudósítójától). — Kora tavasz óta folynak már a munkálatok a Rudolf-uccát és a Széchenyi teret összekötő Szamoshid felépítésénél. A hid váza már teljesen elkészült, a mai napig azonban még mindig nem volt biztos, hogy a rövidesen elkészülő hidat át is lehet majd adni rendeltetésének. A hid Széchenyi-tér felé eső része a keskeny, sikátorzerű Kádár-uccába torkollik, amely teljesen alkalmatlan a várható óriási teherforgalom lebonyolítására.

Igy vetődött fel az a terv, hogy az épülő Szamoshidhoz egy teljesen új utcát vágjanak, amelynek megfelelő szélessége biztosítani fogja a teherforgalom akadálytalan lebonyolítását.

A városi mérnöki hivatal terve szerint a Kádár, Nagyszamos, Mikés Kelemen-uccák és Széchenyi-tér között elterülő négyszöglet alkotó telkeken keresztül egy átlószerű ucca megnyitását veték tervbe. A mérési munkálatokat a mérnöki hivatal annakidején már el is végezte. Az ucca pontosan a Mikés Kelemen-ucca és a Széchenyi-tér találkozásánál kezdődne

Lisl Goldarbeiter kontra Simon Böske

Veszekednek a Miss Unversumok

(Prága, szeptember 9. Az Uj Kelet tudósítójától). — Megírta az Uj Kelet, hogy Lisl Goldarbeiter az egyik miss Unversum, Prágába érkezett, ahol valószínűleg diadalra fogadták. A szépség fiatal tapasztalatlan világtársa azonban úgy viselkedik, mint bármelyik prima-donna, aki mögött az intrikák viharai húzódnak meg. Különösen Simon Böske haragszik.

— Kérem — mondotta az újságíróknak — nézzenek jól meg engem. Arcomon semmi kenőcs, ruzsnak nyoma sincsen, de mégis csak pudert sem használok. Olyan szerény és egyszerű vagyok, mint-ha még mindig a kis bécsi boltban édes-

kommentárt írt. Megjelent továbbá 1782-ben egy gramatika tanulmánya is (Lascnih Hazahav). Írt egy filozófiai értekezletet a lélek problémáiról, ennek a címe „Ilanefes“, amely először 1787-ben jelent meg. Irodalomtörténetileg érdekesek Mózes Mendelssohn levelezése, amelyet „Jgeroth Ramad“ (Rabbi Moses Dessau levelezései néven adták ki.

Mózes Mendelssohn heber írásait szívesen elfelejtették. Soha nem voltak népszerűek, még a keleti zsidóság körében sem, amely Mendelssohn révén modernizálódott. A keleten Mendelssohn bibliafordítását ismerik és német írásait, amiket később többen heberre fordítottak.

Mózes Mendelssohn műveit születésének kétszáz éves évfordulója alkalmával a Német Zsidó Akadémia adja ki tizenhat kötetben.

ahol kisajátítás alá vennék a tér belseje felé eső sarokházat. A továbbiakban az ucca a Mikés Kelemen-ucca zsidó templom háta mögötti telken folytatódna, egészen a Kádár-ucca jobb oldaláig, ahol szintén kisajátítás alá esik egy épület, mint ahogy a Kádár-ucca baloldalán épült sarokház egyrésze is belesik ebbe a zónába.

Ennek a nagyszabású kisajátítási munkának a keresztülviteléhez eddig hiányzott a legfőbb közmunkügyi tanács jóváhagyása, amint azonban értesülünk

a legfőbb műszaki tanács jóváhagyta a kisajátítási tervet és csatlakozott a mérnöki hivatal azon javaslatához, hogy a kisajátítás alá eső telekresekért biznifló lej kártérítést utaljanak ki.

A Consiliul Technic Superior határozata csak akkor emelkedik jogerőre, ha azt a közlekedésügyi minisztérium is jóváhagyja. A kisajátítás keresztülvitelével szemben remélik, hogy az érdekeltek annál kevésbé fognak akadályokat gördíteni, mivel az új uccának a megnyitása a telkek hatalmas érték növekedését fogja maga után vonni.

Darwin: Fajok keletkezése. A teljes munka két kötetben 140 596 oldalon, 480 lei helyett

Az ember származása és a nemi kiválasztás két kötet, 764 oldal, 37 képtáblával. Leszállított ár Lei 150.

Somló Bódog: A büntetőjog bölcselete. 160 lei helyett 40 Lei.

A 3 könyv együtt csak 300 Lei **LEPAGE** -nál Cluj Kolozsvár

is nem volt hivatott a miss Európa címet kiosztani, amennyiben nem volt más célja, minthogy kiválassza Európa országai közül a legszebbnek minősített szépségjelölteket, hogy azokat Galverstonba küldje, az egyedül elismert nemzetközi szépségversenyre.

De Walee ur, a „Le Journal“ szerkesztője önkényesen vezette a versenyt és olyan címet adott Simon Böske-nek, amelyen őt nem illeti meg, de amelynek adományozására De Walecnek sem volt joga.

— És az amerikai szépségverseny? „Az már a rendes nemzetközi előírások betartása mellett folyt le. Utána természetesen a menedzserek elhalmozták ajánlatokkal és én ma már havi 15.000 dollárt kereshetnék, ha odaát maradtam volna.

— Igaz-e, hogy a régi volérenyét ki-kosarozta?

„Nem, egyáltalában nem igaz, mert sohasem voltam menyasszony“.

— Mik a jövő tervei?

„Szeretném valahol kihihenni magamat. Nem a Rivierán és nem Abbáziában, hanem esendős országok faluban, valahol a saizburgi hegyek között, ahol senkiem ismer és én ugyanaz az egyszerű Lisl Goldarbeiter lehetnék, aki a verseny előtt édesatyám boltjában voltam“.

Legrégibb tűzoltófelszerelési gyár

Mindenféle tűzoltóeszközök és felszerelések

Jul. Teutsch

gépgyár, Brasov.

Fínkat, leányokat nagyon érdekli,

mit hoz az iskolaév. Az első ut Lepagehoz legyen. A nagy könyv- és kottarakárban szabadon járhatnak mást otthon.

Epe- és májbántalmaknál

igya rendszeresen a

Málnási SICULIA

gyógyvizet,

mivel az a görcsös fájdalmakat megszüntet Kapható minden fűszerüzletben.

Ha szakszerűen akar hirdetni, úgy kérjen ajánlatot Erdély legrégebb hirdető irodájától a

LLOYDEXPRESS-től

CLUJ, Strada Gelu 20. szám.

Felvez irrdetéseket a világ összes lapjaira, a lapok eredeti árain, tehát a hirdető nem fizet többet, mintha a különböző lapokkal külön-külön dolgozna, ellenben megvan az az előnye, hogy csak egy irodával kell a hirdetéseket lebonyolítani. Hirdetési tervet felhívására azonnal küldünk.

Szabadalmakat értékesítő osztály!!

Wedgwood külföldi esze

Az angol és arabok

London, szept. 10. (Tudósítójától). Wedgwood angol politikus, a Palesztinában is vizsgálja a gwood utazásának megteremtése az arab harmóniát. Elutazást angol munkás képviselőit és elöt nyilatkozott:

— Jól tudom, hogy nek angol tisztviselő az arabok felé hajlamos ellenőrizni ke hogy az adminisztratív rehaillók legyenek igazgatás főfeladata a zsidókat és az arabokat közelebb hozni nem távoli ideál, hanem keretei között mozog ahhoz, hogy zsidó szon el. Igaz ugyan, keverednek az arabok az arabokat, ha az arabok azt mutatta, hogy nek egymás mellett nép közti érintkezést amikor nomád arab a horda elviselhetetlen nem a megtelepedés arab parasztszok szán mád törzseket le ke dasági törvény szer rancsolja, hogy a r alávetni a szántóvetet szó, hogy az arab tina lakosság négy kérgessük az ország dolgos életet élnek maradjanak. A no véget kell vetni.

Wedgwood ezrede lezártnai arab nagy sére.

— A palesztinai háromnegyed része kezén van. Ezek az is élnek Palesztinában vagy másvalahol. Fák, mutatja az a t kétharmad részét a földeknek nem is azonban zsidó vevő akkor olyan magas te, amennyiért Angli területet lehet vásárolni spekulációból tessék iránti gyűlöletből, a méltól és munkájátó jog és igazság szer mint a zsidó és arab ségnak Palesztinában hogy megteremtse a tlyát. A zsidóknak az irányban, hogy h res védelmi szervez hez. De arra is ke angol segítség nélkül gukat.

— A palesztinai magában sem nagyban és ha Anglia áldozatot is hozni e senki sem tudhatja közvéleménye ebben fog fejlődni.

Zürich, szept. 10. belga külügyminiszter nemzetközileg elnöke, belga cionizmus vezetőjéhez. A levél fon tkezők:

Nőlés

Amerikai mintára férfiöltöny vasalás 15 perc alatt 30 Lei Czinknél, Cluj.

Wedgwood ezredes és Wanderwelde volt belga külügyminiszter nyilatkozatai a palesztinai eseményekről és Anglia magatartásáról

Az angol munkásvezér Palesztinába utazott, hogy közvetítsen a zsidók és arabok között. — A palesztinai zsidó munkásság memoranduma Macdonaldhoz

London, szept. 10. Az Uj Kelet tudósítójától. Wedgwood ezredes, a kiváló angol politikus, a napokban hajóra szállt, hogy Palesztinába utazzék és ott személyesen vizsgálja meg a helyzetet. Wedgwood utazásának másik célja az, hogy megteremtse az arabok és zsidók közötti harmóniát. Elutazása előtt a cionistabárát angol munkásvezér fogadta a sajtó képviselőit és előtűt a következőképen nyilatkozott:

— Jól tudom, hogy Palesztinában vannak angol tisztviselők, akik érdekeikben az arabok felé hajlanak. Ezeket elsősorban ellenőrizni kell. Nem lehet tűrni, hogy az adminisztratív tisztviselők részrehajlók legyenek. A mandatárius közigazgatás főfeladata egyébként az, hogy a zsidókat és az arab parasztokat, a feladatukat közelebb hozza egymáshoz. Ez nem távoli ideál, hanem a lehetőségek keretei között mozog. Palesztina elég nagy ahhoz, hogy zsidó és arab falvakat tartson el. Igaz ugyan, hogy a zsidók nem keverednek az arabokkal, de a tapasztalat azt mutatja, hogy nagyon jól elférnek egymás mellett. A nehézségek a két nép között érintkezésben akkor jelentkeznek, amikor nomád arabok bukkannak fel. Ez a horda elviselhetetlen nemcsak a zsidók, hanem a megtelepedett, falvakban élő arab parasztok számára is. Az arab nomád törzseket le kell telepíteni ama gazdasági törvény szerint, amely azt parancsolja, hogy a nomád tartozik magát alávetni a szántóvetőnek. Arról nem lehet szó, hogy az arabokat, akik a palesztinai lakosság negyötödét teszik ki, kihergessük az országból. Akik nyugodt és dolgozó életet élnek, az országban kell maradjanak. A nomád életnek azonban véget kell vetni.

Wedgwood ezredes azután kitért a palesztinai arab nagybirtokosok jellemzésére. — A palesztinai földnek körülbelül háromnegyed része arab nagybirtokosok kezén van. Ezek az urak jórésztben nem élnek Palesztinában, hanem Szíriában, vagy másvalahol. Hogy milyen jó gazdák mutatja az a tény, hogy körülbelül kétharmad részét a tulajdonukban levő földeknek nem is műveltetik meg. Ha azonban zsidó vevő jelentkezik a földre, akkor olyan magas árat követelnek érte, amennyiért Angliában kétszer akkora területet lehet vásárolni. Igaz, hogy ezt spekulációból teszik, de egyuttal zsidó vánti gyűlöletből, akinek haladó szellemű és munkájától retteget. Az ország így és igazság szerint nem lehet másé, mint a zsidó és arab parasztoké. A zsidóknak Palesztinában egyik főfeladata, hogy megteremtse a saját paraszti osztályát. A zsidóknak dolgozni kell abban az irányban, hogy bejussanak a fegyveres védelmi szervezetekbe a rendőrséghez. De arra is kell igyekezniük, hogy angol segítség nélkül is védhessék magukat.

— A palesztinai mandátum már önmagában sem nagyon népszerű Angliában és ha Anglia kénytelen még vérdíjat fizetni is hozni ezért a mandátumért, senki sem tudhatja előre, hogy Anglia közvéleménye ebben a kérdésben hová fog fejlődni.

Zürich, szept. 10. Vanderwelde, volt belga külügyminiszter és a Munkásinternacionálé elnöke, levelet intézett a belga cionizmus vezetőjéhez, Jean Fiersterhez. A levél fontosabb részei a következők:

— Mialatt az arab támadások áldozatait mélyen sajnáljuk és intézkedünk, hogy a menekülteknek segítséget nyújthassunk, kutatnunk kell az okokat is, amelyek a zsidó nemzeti otthon a jelenlegi helyzetbe juttatták. Európa átvette azt az erkölcsi kötelezettséget, hogy Palesztina minden lakosa részére biztosítsa az anyagi, erkölcsi és vallási szabadságot és kötelezettséget vállalt főképpen a zsidók biztonságának megvédelmezésére.

A Népszövetség feladata lesz megállapítani, hogy a mandatárius határolom megjelölés-e eziránti kötelezettség.

A legnagyobb abszurdum azonban, hogy az eseményekért az alig néhány hónap óta uralmon levő munkáspárti kormányt felelőssé tenni. Igazságtalanság lenne el nem ismerni, hogy az angol kormány őszinte meggyőződéssel akarja teljesíteni a vállalt kötelezettségét és

nem tagadható, hogy főleg a Macdonald kormány erős szimpátiával viselkedik a cionista törekvésekkel szemben. Hogy a helyzet mégis ilyen sajnálatos irányba terelődött ez a közigazgatás gyöngeségének, valamint egyoldalú arab pártoskodásának az eredménye. Nem lehet azonban kétségünk afelől, hogy

a munkáskormány le fog sujtani a bűnösökre és felelőségre vonja őket miért pártoskodásuk rövidlátásuk tehetetlenségük ennyire engedte el-fajulni a dolgokat.

Itt említjük meg, hogy a palesztinai munkásföderáció emlékiratot juttatott Macdonaldhoz, melyben a következő kérésüket teljesítését követelik: Minden támadás elnyomását, a zsidók élet- és vagyonbiztonságát, semleges vizsgálóbizottság kiküldését, a közigazgatás újraszervezését, a bűnösök szigorú megbüntetését, a zsidók önvédelmezői jogát a zsidó kolonizáció keretén belül, zsidók alkalmazását a rendőri és egyéb rendészeti testületekben.

Végre megrendszabályozzák a szállítási és vámirodákat is

A pénzügyminiszter rendeletben elismeri, hogy vannak vámtisztviselők, akik rendes fizetést huznak a szállítványozási és más cégektől

(Bucuresti-Bukarest, szept. 10. Az Uj Kelet tudósítójától). A pénzügyminiszter ma körrendelettel intézett a váminspektorokhoz, amelyben a következőket rendeli el:

Szeptember 15-től kezdve **váminspektorátusok és vámhivatalok főnökei kötelesek verificareni a szállítási és vámirodák összes illetéktörvényi listáit és fakturáit.**

Nem szabad eltérni, hogy ezek az irodák és cégek a megállapított illetékeken felül is szedjenek taksákat azon a címen, hogy ezek a vámhivatalok személyzetének lettek fizetve abból a célból, hogy előzékenyebbek legyenek a féljel szemben.

A szállítócégek által illetéktelenül felszámított tételek megkérosítást jelentik a magánfeleknek, de egyben a vámhivatalok személyzetének presztizsét is lealacsonyítják.

A váminspektorok kötelesek a szállítási cégektől figyelmeztetni, hogy ilyen tételek felszámítása esetén megvonják koncessziójukat.

Megállapítja a rendelet azt is, hogy egyes tisztviselők köz tudomásúan rendes fizetést s támogatást kapnak a szállítókól és más cégektől, hogy velük kivált tegyenek s az állam kárára előnyben részesítsék őket. Ha a tisztviselőknek tudomására jutnak ilyen esetek, úgy nem szabad a tisztviselői kar szolidaritása címén ezeket elhallgatniuk, hanem jelentést kell tenni a felsőbb hatóságoknak, különben büntetésüké válnak.

A miniszter nem hajlandó tovább tűrni az addigi rendszert és új at-moszférát kíván teremteni.

amely a vámhivatalok tisztviselői karára annyira deffináló megjelölést megváltoztassa és a vám tisztviselőket a többi állami tisztviselővel egyenlő megbecsüléshez juttassa.

A pénzügyminiszter kötelességévé teszi a váminspektoroknak, hogy a mai szomorú helyzetben folytonos ellenőrzéssel változtassanak és a rendelet ellen vétőket legyelmi eljárás alá fogják vonni.

ni. A multtal végleg szakítani kell és *rendet kell teremteni az állami igazgatásnak olyan fontos ágazatában, mint a vám intézménye.*

A miniszter egyben közli a váminspektorokkal, hogy külön ellenőrző közegek is lesznek, akik állandóan kontrollálni fogják a vámhivatalokat, hogy rendeleteit megtartsák-e, vagy sem.

Két kolozsvári leány szerelmi bánatában marólugot ivott és összeesett a nyílt utcán

A különös öngyilkossági kísérlet áldozatai tul vannak a veszélyen

(Cluj-Kolozsvár, szept. 10. Az Uj Kelet tudósítójától). Az első kerületi rendőrségre kedden az esti órákban egy magából kikelt fiatalleány állított be és arról értesítette az ügyeletes rendőrtisztet, hogy szemtanúja volt annak, amint

a Farkas-uccai templom mellett két fiatal leány maróluggal öngyilkosságot követett el.

Chiorean ügyeletes rendőrtiszt először azt hitte, hogy fel akarják ültetni a rendőrségre és épen ezért jónak látta magát vinni a helyszínre a jelentést tevő fiatalleányt is. Rövidesen konstatahat azonban, hogy a fiatalleány igazat mondott. A Farkas-uccai református templom tövében két egymásbakarolt fiatal leányra találtak eszméletlenül. A két leány mellett ott hevert még a földön a kiürített üveg, amelynek aralmával a két leány véget akart vetni életének.

Nemsokára megérkeztek a mentők is, akik a két leányt beállították a belgyógyászati klinikára, ahol Alexandrow dr. részcsitette őket első segélyben.

A meglehetősen szokatlan körülmények között elkövetett kettős öngyilkosság indítóokaira vonatkozólag megállapították, hogy a két leány szerelmi bánat miatt akart meghalni. Az öngyilkosjelöltknél talált iratokból sikerült megállapítani a két leány személyazonosságát is. Az egyiket Hefkó Ilonának hívják és a Grätz cég alkalmazottja, a másik pedig Meier Mancsi munkásleány, ki a Költő ucca 5 szám alatt lakott. Meier

Manci ritiküljében egy fiatalleányhoz címzett bucsulevetet találtak. Hefkó Mancinál pedig egy bucsulevél fogalmazványt, amelyről azonban nem sikerült megállapítani, hogy kinek volt szánva. A két leányon alkalmazott gyomormosás különben teljes sikerrel járt és mind a ketten tul vannak minden veszélyen.

cipőkben
állandóan a divat legutolsó kreációt kaphatja.

Egyetlen magyaryelvű Róser szakácskönyv
Írta: Ganz Ábrahámné.
Ára 200 lej (és portó).
Kapható az Uj Kelet könyvosztályában.

Füzdőre, nyaralóhelyekre
utazó előfizetőinket felkérjük, közöljék pontos címüket a kiadóhivatallal, hogy az Uj Keletet főnnakadás nélkül küldhessük.

אתרונים
מארץ ישראל ענגראם אונד דעטיל
יעדער קוואליטאט לעפעערט ביליגסט
Simon Glasner Jerusalem
בעשטעלונגען ניממט ענטגעגען
Librarie Safruth Cluj
ווא אויך ענטשפרעכענדע אויסקונפט
ערטיילט ווידר.

Női és férjfiruhákat vegyileg fest, tisztít Unió Cluj

Egyenlőség és faszabadság a szilágysomlyói állami tanítónőképzőben

Sürgösen fel kell állítani a zsidó tanítóképzőt

Kaptuk és az illetékesek figyelmébe ajánljuk az alábbi panaszos levelet:

Ha a figyelmes szemlélő a törvényeket és rendeleteket figyelemmel kíséri, arra a szenzációs felfedezésre jut, hogy azokat a gyakorlatban a legélesebbé sem alkalmazzák úgy, amint kellene, sőt egyenesen azt a benyomást teszik, mint ha csak azért készültek volna, hogy a be nem avatottak, akiknek csak a törvények és rendeletek szövegét van alkalmuk megismerni, mint például a külföldi látogatók, stb., egészen más színben lássák a dolgokat, mint ahogy a valóságban vannak.

Ezuttal a faszabadság és egyenlőség elvének a gyakorlatban való nem épen szöszörnyű alkalmazására bátorodom úgy az illetékes főhatóságok, mint a közönség figyelmét felhívni.

Szilágysomlyón, ebben a kis szilágymegyey városkában a többi — elég nagy számú — középi-kola mellett egy állami tanítónőképző is működik. Ebben az iskolába — törvény szerint — minden, megfelelő elemi iskolai végzettségű növendék nemzetiségre és vallásra való tekintet nélkül beiratkozhat és megfelelő szorgalom felmutatása ellenében az iskola végeztével tanítónői oklevelet nyer.

Igy van ez papíron. Lássuk most már, a valóságban miként lehet ebbe az iskolába bejutni:

A felleltek: (törvényes életkor, megfelelő iskolai végzettség, stb.) igazolásának természetes rendjét egy kijelentés előzi meg, ebbe az intézetbe csak olyan növendékek vehetők fel, akik egyúttal az internátusnak is lakói lesznek. Ez keresztény, de különösen román tanulók szempontjából nem olyan nagy baj. Annál inkább hátrányos azonban azokra a zsidó növendékekre, akiknek szülei a gyermek rituális ellátásához ragaszkodnak. Az igazgatónak nagyon szigorú, nem hajlandó eltérni a szokástól: csak olyan növendékeket vesz fel, akik az internátusban fognak lakni és étkezni. Hogy ez a fellelél milyen intenciókat takar, azt majd később meglátjuk.

Egy környékbeli zsidó leányt anyja az intézetbe beakarja iratni; ugyis szegény asszony, aki más örökséget nem igen hagyhat a leányára, nem tudni mikor foghat jól a tanítónői oklevél. De baj van ám, nem veszik fel a leányt az iskolába, mert nem akar az internátusban lakni, szeretne rituális ellátást keresni a városban. Az anya próteszáló jóemberek után néz. Talál is egy odaváló jólelkű uriaszonyt, szívesen megpróbálkozik vele, hogy a gyermek részére a városban való étkezési jogot, vagy ha ez nem lehetséges, az ételeknek a városból az iskolába való behordására az engedélyt megszerezze.

Miután olyan kérestről van szó, melynek megtagadása minden komoly alapot nélkülözne, az igazgatónak választania kellett: vagy feladja elveit és helyt ad a kérésnek, vagy pedig minden kérés nélkül, kerekén kijelenti, hogy az egész internátusi hisztéria csak a zsidó növendékek félyélelét megakadályozó ürügy. Mondani sem kell, hogy az igazgatónő az utóbbit választotta s a közbenjáró uriaszony kérését azzal utasította el, hogy nem is azért nem veszik fel a kis leányt az intézetbe, mert nem akar az internátusban étkezni, hanem azért, mert — zsidó és hogy az intézetbe zsidót egyáltalán nem vesznek fel.

Gyomorégést rögtön szüntet, **gyomorfekélyt** rövid időn belül gyógyít, **gyomor-savtúlszűrést** elmulaszt, ha e bárák ellen a **CIGELKAI IÓDOS GYÓGYFORRÁSOK** hidrocarbonátos **István-vízét** iszja. Kérje mindenütt. Ismertetőt küld a cigelkai források romániai vezérképviselője Ariniş (Egerhát), jud. Salaj.

Nem tudjuk, hogy ez a kijelentés milyen felsőbb rendelkezéseken alapul, nem is kutatjuk, mert remélni akarjuk, hogy csak egy tisztviselő tulbuzgóságának tudható be ez az intézkedés, mely a fentiek szerint — ha országos jellegű öltene —

abba a helyzetbe hozhatná a romániai zsidóságot, hogy egy pár év múlva kénytelen lenne az összes elemi iskoláit bezárni, mivel a megfelelő tanterv utánpótlása nem lenne biztosítva. Ezért nagyon ajánlatos lenne, ha a zsidóság megfelelő alkotakészséggel olyan tanítóképző intézetet, esetleg többet is tartana fenn, amelyek működése által a jövőben minden ilyenirányu tulkapás káros következményeit még idejekorán megelőzhetné és kiegyensúlyozhatná.

(B. V.)

Az orosz kormány Kínára hárítja a felelősséget az eseményekért, ha nem szereli le a fehérgárdistákat

Berlin, szept. 10. A Havas Távirati Iroda moszkvai tudósítója közli a Tass irodának azt a jelentését, amely szerint az Amur és a Dzungari folyók összefolyásánál az oroszok aknamezőket fedeztek fel. Ezt az aknamezőt a kínaiak helyezték el a távolkeleti vasutvonal lefoglalása idején. Mivel ez a hajózást fenyegeti, be kellett a hajózást ezen a területen szüntetni.

Ugyancsak a Tass Távirati Iroda jelenti, hogy a külügyi népbiztoság a német nagykövetnek új jegyzéket adott át azzal, hogy juttassa el a nankingi dél-

kínai kormányhoz. A jegyzék megállapítja, hogy kínai csapatok és fehérgárdisták az utóbbi tizenhárom nap alatt tizenkilencszer törtek be orosz területre. Az oroszok fegyvereiket csak a határvédelem érdekében használták, egyetlen orosz támadás sem történt. A szovjetkormány a további eseményekért a nankingi kormányra hárítja a felelősséget. Az orosz kormány ezért felszólítja Kínát, hogy amennyiben tényleg súlyt helyez a konfliktus békés elintézésére, az összes fehérgárdákat azonnal oszlassa fel.

Nincs ellentét az angol kormány tagjai között

A munkáskormány hivatalos lapja megcáfolja a konzervatív sajtó válsághírét

London, szept. 10. — A konzervatív lapok a munkáskormány tagjai közötti nézeteltérésekről adnak hírt. E híradás szerint Snowden kijelentette, volna MacDonalddnak, hogy genfi bejelentésével, a mely szerint Anglia hozzájárulását adná háboru esetén a megtámadott állam részére nyújtandó nemzetközi pénzübeli segély nyújtását biztosító egyezmény megalkotásához, nem ért egyet. A konzervatív sajtó azt is közli, hogy más belpolitikai kérdések tekintetében is véleménykülönbségek vannak a miniszterek között.

Ezenfelül a kormány tagjainak egy része ugyiszintén a munkáspárt baloldali szárnya azt kíváná a kormánytól, hogy

mutasson engedékenységet a szovjettel szemben s más alapokon indítsa meg a diplomáciai viszony újrafelvételére irányuló tárgyalásokat. A munkáspárti képviselők egyrésze állítólag még ennél is többet követel: azt, hogy Anglia minden feltétel nélkül azonnal kérje fel Moszkvát nagyköveteinek Londonba küldésére.

A Daily Herald, a munkáspárt hivatalos lapja, a konzervatív sajtó híradásával szemben a legkategorikusabban cáfolja, hogy a kormány tagjai között nézeteltérések merültek volna fel. A lap szerint a kormány tagjai között teljes összhang uralkodik minden kérdésben.

Most jelent meg

Autó kézikönyv

Irta: WEINER EMIL

Az „Autó Kézikönyv” két részre oszlik:

Első része

az előismereteket tartalmazza (mechanika, elektromosság, stb.) azok számára, akik ezeket nélkülözik, vagy ismereteiket fel óhajtják újítani. Ezek az előismeretek az autómobil szerkezetének és működésének megértéséhez nélkülözhetetlenek, viszont ezek segítségével a könyvet a laikus is könnyen megértheti

A második rész

az autómobil szerkezetének, kezelésének és vezetésének ismertetésével foglalkozik, az érthetőség követelte részletességgel, amit szemléltetőleg segítenek elő a nagyszertű kivettű ábrák.

Az **AUTO KÉZIKÖNYV** a nagyközönség számára van írva és a kezdősoffortól a más szakmában működő mérnökig mindenki élvezettel és tanulsággal olvashatja.

520 ábra 610 oldal Árát füzve 510

Szeptem 25-ikén lesznek az érettség vizsgák

(Bucuresti-Bukarest, szept. 10. Az Uj Kelet tudósítójától). A közoktatásügyi miniszterium rendelkezése szerint az őszi bakkalaureátusi vizsgálatok szeptember 25-én kezdődnek. A vizsgabizottságokat 3 nappal előbb fogják publikálni.

A közoktatásügyi miniszterium egyébként megcáfolja azt a hírt, hogy a középiskolai tanítás nem kezdődik meg szeptember 16-án. Az oktatás megkezdésének időpontja változatlan és helyő mindenütt megnyílnak az iskolák.

Románia győzött a kisanant repülőversenyén

Bukarest, szept. 10. Ma délelőn a zürichi végleg megállapította a kisanant korrepülés eredményeit. Első lett Kalla esch őrnagy, aki 300.000 lej és egy serleget kapott jutalmul. 2. Mares őrnagy (cesh), díja 150.000 lej. 3. Baydak jugszláv főhadnagy, díja 100.000 lej. 4. Cinesics jugszláv főhadnagy 50.000 lej. 5. Paulus kapitány (román). 6. Parulescu főhadnagy (román). 7. Tanasescu főhadnagy (román). 8. Bajjan lengyel főhadnagy. 9. Emula lengyel.

A többi versenyző kiesett a versenyből. A nemzetek versenyében 1. Románia 220. 2. Csehszlovákia 164. 3. Jugoszlávia 145. 4. Lengyelország 140 ponttal.

A díjakat a szerdán este az Aero-klubban tartandó banketten fogják kiosztani.

A zsidó humor kincsesháza, a legvidámabb zsidó regény.

Mózes Mauthner und sein Sohn v L. Hichler.

Most jelent meg az olcsó kiadás (334 lap) **Ára csak 32 le!**

Megrendelhető az Uj Kelet könyvesboltjában (Portóköltéség 10 lej)

10 könyv 100 lejért.

Az UJ KELET könyvosztályának olcsó könyvsorozata.

- Knit Hamsun:** Őszi csillagok (Regény). 104 lap.
- Révész Béla:** Orkán. (Elbeszélések). 108 lap.
- Forró Pál:** Királyi szeretők. (Elbeszélések). 90 lap.
- Dr. Pfeifer Zsigmond:** Hipnozis és szuggesztió. 88 lap.
- Perfal:** Bűnhődés. (Reg.) 160 lap.
- E. Mitchell:** Összeesküvők. (Regény). 172 lap.
- Könyv Ady Endréről.** 136 lap.
- A köztársaság Pompadourja.** (Híres bűnesetek) 80 lap.
- Hedenstgerma A.:** Jönsson ut emlékei. (Regény). 88 lap.
- Nagy Imre:** Zsidó viccek és anekdoták gyűjteménye.

A tíz könyv ára 100 lej és megrendelhető az UJ KELET könyvosztályában. (Utánvétellel 12 lej portóköltéség)

Óra

Baseltől Be meg az en

Berlin, szept. utantam együtt a A két fiu naph. ült. Az egyik lo. öleiben és Baselt. molt, a másik in. egész uton. A né. a „racionalizálás. ül tőlentül 10-12. akadás nélkül v. káját. Levelezik. is, ha sürgős a c. kikézbcsitlik a vá.

A 90 K. SEGGE. NORAMA

Közben nezi az sebességgel elroha valami az ember ban, ami egészen kilencven kilométeres panorámát. res imponáló ny karsu távirópózn a racionalizált ud don tapasztja szt. Az átlagos külfö gyártja az emléke gyorsasággal tov. hegyesopórtokról. azurkék tavakról. hogy mit vásárolt akarja a sziklare turját sem kiejten egy körutazási jeg utakra, akkor kibé ennek a tündérsz természet látványo külföldi utazó, a mercális szemmel hogy az ő szemé kat veti ki és az másik még ki nem hogyan lehetne gra idegenforgalom sz val. szállodával te of clow táncsal. egyéb svájci keny

KET NEMET. TELEPEKEN

A német fiuk szálltak be a vona goznak és szorgalm tül az ablakon is. élvezetből. Szaksze Csak épen nem kor dusztriális szempon az egész ut Baselt gyek, völgyek és w peken keresztül ve get az ember, egé egyeb, mint egy. Ahogy a régi, vilá minden bokornak. a nevét és tudta, h völgykaftlanba kany dődinek az alföldbe ismeri ez a két drá teres sebességgel f Valamennyi kicsi. Hogy hány ember é kaja torkollik egybe gyártanak, vizieröve tromossággal hajtja. Így futottunk győ ujjainkon alkonat Berlin különös é első pillanatban me Az ember azt hinnie. eheszter kaotikus t hogy rögtön darabol szízféle megnyilatko hangzavar. Csak na

Iskolatási vászon 120 L. 350-450 L. Töltés

Machsor, gyapju és selyem talleszek olcsó elárusítása már megkezdődött. Rosen zweig Anton Cluj

Óránkénti kilencvenkilométeres sebességgel végig a racionalizált Németországon

Baseltől Berlinig. A rendszeresség és a rohanó élet Babeljében. Ahol arra tanítják meg az embereket, hogyan kell járni az utcán. Amerikai lendület és a természet romantikája. Hárommillió emberáradat weekendezik a zöldben

Berlin, szept. 10. Két német fiatal utastem együtt a svájci határtól Berlinig. A két fiu naphosszat az ablak mellett állt. Az egyik logaritmuslécet tartott az élehen és Baseltől Berlinig folyton számolt, a másik írógépet kattogtatott az egész uton. A német vonatokra bevonult a „racionalizálás”. Dolgozó ember nem ül félfenül 10-12 órát a vonaton. Fennakadás nélkül végzi el az otthoni munkáját. Levelezik táviratozik, sőt telefonál is, ha sürgős a dolga és még a vonaton kiköszbesíti a választ a táviratára.

A 90 KILOMÉTERES SEBESSÉGGEL VÁLTAKOZÓ PÁNOHAMA

Közben nézi az ember a 90 kilométeres sebességgel elrohanó tájakat. Van azonban valami az emberi szem mechanizmusában, ami egészen másképpen méri fel a kilencven kilométeres sebességgel változó panorámát, mint az ötvenkilométeres imponáló nyugodtsággal továbbúton káros táviratokat Svájcban például a racionalizált utazó kommersziális módon tapasztalja színt az ablaküvegekre. Az állagok külföldi aggodva és sietve gyártja az emlékképeket a boszorkányos gyorsasággal továbbúton csodálatosan szép hegyespartokról és az egymást követő azurkék tavakról. Percről-percre figyel, hogy mit vásárolt a pénzért és nem akarja a sziklarengések egyetlen kontúrját sem kiejteni a szeméből, hiszen ha egy körutazási jegyet vett a svájci vasútra, akkor kibérelte a szeme számára ennek a tündérszép országnak minden természet látványosságát. De nemcsak a külföldi utazó, a svájci ember is kommersziális szemmel nézi az országot. Csak hogy az ő szeme fordított konzekvenciákat vet ki és az látogatja, hogy egyik-másik még ki nem aknázott sziklacsucot hogyan lehetne grammonok nt kimérni az idegenforgalom számára drótkétpályával szállítással feli, nyári sporttal, five of clock táncsal, hideg megg vízzel és egyéb színes kényelemmel tgyetemben.

KÉT NÉMET DIÁKKAL A GYAR-TELEPEKEN KERESZTÜL

A német fiúk, akik a svájci határon szálltak be a vonatra, szorgalmasan dolgoznak és szorgalmasan pislognak keresztül az ablakon is. Szintén nem lírai műveltségű. Szakszerűen, mint a svájciak. Csak épen nem kommersziális, hanem indusztriális szempontból. Az ő számukra az egész út Baseltől Berlinig nem hegyek, völgyek és vizek, hanem gyártelepek keresztül vezet. Ha velük beszél az ember, egész Németország nem egyéb, mint egy hatalmas gyártelep. Ahogy a régi világjáró ember ismerte minden bokornak hegynek és forrásnak a nevé; és tudta, hogy a vonat most egy völgykanyarba kanyarodik, ami után kezdődnek az alföldbe lapuló dombok, úgy ismeri ez a két diák a kilencven kilométeres sebességgel futó gyárkéményeket. Valamennyi kicsi és nagy ipartelepet. Hogy hány ember és hány m rnök munkája lorkollik egybe, hogy mit és hogyan gyártanak, vizierével, szénnel, vagy elektromossággal hajtják-e az üzemet. Így futottunk gyárakat számolgatva az útjainkon alkonyatig, egészen Berlinig. Berlin különös és vad szivverése az első pillanatban megdöbbenti az idegent. Az ember azt hinné, hogy fékevesztett orkeszter kaotikus fináléjába került és hogy rögtön darabokra hullik szét az élet színtéle megnyilatkozásából egybefonódó hangzavar. Csak napok múlva éri ki az

idegen a munka melódiaját és imponáló, de megdöbbentő harmóniaját, ami a város zenéjéből árad ki.

A VÁROS, AMELY KIFUT AZ EMBEREK LABAI ALÓL

Napról-napra, óráról-óra, növekszik Berlin az emberek szemelátára. Gigászi arányokban terjeszkedik a világ négy tája felé. Hatalmas polipkarjaival egyre többet babszol magába a körülötte elterülő falvakból, az egykori falusi házacskából, apró kertes villák, vagy expreszionista architektúra remekébe faragott áruházak és filmpaloták lesznek. A falusi paraszti belepolgárisodik a városba, az egykori faluból semmi sem marad meg, csak a neve, mint Gross-Berlin egyik új kerülete.

A város a szó szoros értelmében kifut az emberek labái alól. Aki nem akar véglegesen lemaradni, kénytelen a város után rohanni. Előbb-utóbb mindenki rájön, hogy mindazt, amit tanult a szakmájában, túlélt az idő és „át kell képezze magát”. Berlinben úgy hívják: „Umbildung” és százával alakulnak új iskolák, ahol mindenki az amerikai tempóhoz mérten átértékelheti tudását, ismereteit és képességeit nagyobb sebességi fokra. A gyorsaság mindenekelőtt. Ha valaki valamilyen ucca után érdeklődik, a rendőr azt kérdi: „Wollen Sie laufen oder fahren”. Vagyis, hogy villanyossal, autobusszal, földalattival akar-e utazni, vagy gyalogszerrel futni. Hogy valakinek sélára is lehet ideje, elképzelhetetlen munkaidőben.

ELŐLRŐL MEG KELL TANULNI MINDENT

Óreg emberek, akik egy emberöltőt töltöttek el kereskedelmi vagy ipari vállalatokban, vagy áruházakban, most esténként iskolák padjaiban ülnek, hogy még egyszer megtanulják a mesterségüket. Régi kettős könyvelők az egyre tökéletesebb gépeken tanulnak könyvelni, öregedő igazgatók matematikai axiómákat tanulnak a termelésről és az elosztásról. Egyik este a berlini Kereskedelmi és Iparkamara ilyen tanfolyamának első óráján hallgattam a kereskedelem új tudományát, amely matematikává jegecesedett már. Új euklideszi axiómákat tanultam. „A kereskedelemhez legalább két ember szükséges” — hangoztatta az előadó tanár ugyanolyan kinyilatkoztatás-szerűen, mintha azt mondta volna, hogy két ponton keresztül csak egyetlen egyenes vonal húzható és ebből az axiómából vezette le az eladás és vásárlás egész tudományát.

Van közlekedési iskola, ahol fiatalok és öregek megtanulnak másodpernyi pontossággal a város egyik pontjáról a másikra elérni. Külön tanfolyamokon tanítják a racionalis kartotékolást és regisztrálást, amely gépszerű pontossággal fele annyi munkaerővel és fele annyi idő alatt végzi el a régi apparátus dolgát. Szinte hónapoként cserélik a tökéletesebb rendszereket. Valamennyi ipari és kereskedelmi szövetség külön szaktanfolyamokat tart tagjaiknak, ahol az új racionalisabb termelési és munkamódszereket tanítják. A modern kalkulációt

egész ország iskolában tanítják. A kalkuláció egészen önálló tudományt nőtt ki magát. Az alkalmazottakat a legtöbb helyen nem aszerint fizetik, hogy mit dolgoznak és mennyi idő alatt, hanem hogy a munkájuk mennyi jövedelmet hajt a vállalatnak. A modern kalkulátor a számológépről percek alatt két tizedesnyi pontossággal olvassa le, hogy a legkülönbözőbb, de a termeléssel, vagy elosztással csak lazán összefüggő dolgok végző alkalmazott munkája mit jövedelmezett a vállalatnak. És e szerint állapítják meg a fizetését. Ezért van az, hogy Berlinben a racionalizálás nem iródalom, mint nálunk, hanem életérdeke minden alkalmazottnak. Aki nem akarja esőkkeni engedni életstandardját, annak beie kell illeszkednie ebbe a kíméletlen rohamba és a berlini statisztikai hivatal kimutatása szerint 1929. év első felében egymillió száztízezer ember látogatta a különböző továbbképző és szaktanfolyamokat. Berlin négy és félmillió lakosa közül. Nem kell tehát csodálkozni azon, ha a német gyárak nem a vámtarifán, hanem a racionalis termelésen nőnek nagyra.

A racionalizálás iskoláiban némesak racionalisan dolgozni, de racionalisan élni is megtanítják a hallgatókat. E dogmák szerint mindenki jövedelmének kétharmadrészt fordíthatja lakásra, ellátásra és ruházódásra, a maradék harmadot egészen, vagy részben megtakaríthatja, elvásárolhatja, vagy elszórakoztatja. Ebből az egyharmadrészből épülnek egymásután akkora áruházak, amelyek akármelyikébe bőven elférnének az összes kolosvári üzletek, él ötvenkét színház és megszámlálhatatlanul sok koncert mozgó, kávéház és a világáros ezerféle raffinált szórakozóhelye. Pontos tabellákat kaphat mindenki arról, hogy jövedelmét hogyan oszthatja be racionalisan, amivel saját maga hasznán kívül nemzetgazdasági érdekeket is szolgál.

DRANG NACH WESTEN

Igy fejlődik Berlin napról-napra amerikai módon, de nem amerikaivá. A német fővárosnak különös szerencséje, hogy az amerikai lendület egyszerre érkezett a természet romantikájának nagy reneszánsz mozgalmával és a sport és természetes életmód divatjával. Egy lázas „Drang nach Westen” lett urrá Berlinben. Az egész város a nyugati periferiák felé tolong, a romantikusan szép Nikolassee és Wannsee partjai körül feltépik a szűz talajt, de itt nem azért, hogy új áruházakat és gyárkéményeket emeljenek. Idillikus, kertés családai házak sorakoznak ezerszámra katonás rendben egymás mellé.

Éa berlini polgárok nagy többsége reggel kilenctől délután négyig-ötig beleveti magát a város körrengetébe, izdtra bajsolja magát, a föld alatt, a földön és a föld felett rohanó villamosokon és autobuszokon száguld naphosszat, de délután felül a Stadtbahnra, amely félóra alatt a legtávolabbi perifériára röpti, ott hon ingujjra vetkőzik, hársfák, tölgyfák és akácok alatt sétál és az a legnagyobb boldogsága, hogy fáról elheti az almát és csak távolról átszűrődve hallja valahonnan messziről a villamos csengését, a

metropolis jó éjszakát köszönő szavát. Ha akarja, néhány perc alatt újra a nagy város éjjeli csodálatos fénytengerébe veheti magát, de ha akarja, tehenet fej és galambot etet.

Szombaton és vasárnaponként pedig egész Berlin megindul az erdő felé. A „Berliner Tageblatt” adatai szerint az elmúlt vasárnap hárommillió berlinit szállítottak ki a különböző közlekedési eszközök a zöldbe. A sokszáz parkban, játszótéren és sportpályákon felmeztelenre vetkőzött pompás emberpalánták — fiúk és lányok vegyesen — fejlődő izmai ropognak a szikrázó napfényben. Egy új generáció nő fel, amelynek karjai bírják a munka amerikai tempóját, de amelynek szíve nem fásul bele a robotba és lelke fogékony marad az élet és a művészet minden tiszta és egyszerű örömeivel szemben. Jámbor Ferenc.

Az érelmeszesedés a 40 éven feletti egyéneknek többé-kevésbé jelentkezik. Agynyomás, főfájás, szédülés nagyothallas, zsi-badásos érzés, vérkeringési zavarok, mind az érelmeszesedés tünetei. Kifütnöen bevált, a tudós orvosi kar által ajánlott ellenszere a **Cigelkán** (Csehszlovákia) **fakadó cigelkái** „Lajos” feltűnően jódos, kelemes ízű gyógyvíz, melyből évenként 6-8 héten át 20-25 üvegnek való elfogyasztása után a szervezet felfrissül, az életkedv megújul és az étvágy fokozatosan emelkedik. Kérje mindenütt. Ismeretétől kívánatra bárkinek sziv sen küld a **Cigelkai jó dos gyógyforrások romániai vezérképviselése, Arin** (Egerhát), jud. Salaj.

Saját tőkével rendelkező Fatermelő vállalkozókat keresek

egy 3000 holdas, prima, évszázados bükkfaerdőhöz, amely 5 kilométernyire van vasuti állomástól. Kitermelhető egészben, vagy részben. Ajánlatok: Thoma, Cal. Victoriei 52. București

AZ OKOS ÉLET TITKA

Utmutató az egészséghez, boldogsághoz. Nagy remek illusztrált

Athenaeum albumfüzetek.

INGYEN

küldünk ki-
vonatos ismer-
tető füzetet.

- 1-2. „Ne koplalj, de légy karcsu”
- 3-4. „Éljen így!”
- 5-6. „Vigyázz a gyermekedre!”
- 7-8. „Dáma és Gavallér”.
- 9-10. „Az én kutyám”.
- 11-12. „Szeresd otthonodat”
- 13. „Terítés-Tálalás”.

Kettős szám 62 Lei, a 13. szám 34 Lei. A teljes sorozat: 400 Lei.

T. UJ KELET könyvosztálya Cluj-Kolozsvár.

Kérem utánvételt az Athenaeum-füzetek számát.

Név: _____
Cím: _____

Védekezzék az elhizás ellen!

Hogyan? Megmondja a „Ne koplalj, de légy karcsu” című illusztrált füzet 62 Lei. „Szépség-Ifjuság” ára 34 Lei. Belyegben küldheti Lepage-hoz Cluj.

Iskolatászkák: Papírvászon 95 Lei, vászon 120 Lei, pegamoid 145 Lei, bőr 350-450 Lei, blankbőr I-ma 560 Lei. **Tolltartók** 14, 22, 35 Lei.

Aktatászkák bőrből: Gimnázistáknak 260-340 lei, egyetemi hallgatóknak 380-475-500 Lei. I-ma blankbőr-ből 530-750 Lei.

Kéfe- és fésűáru, ollók, zsebkések olcsó és tartós kivitelben! **Reklám áron!**
Emil Schuster Cluj.

HIREK

az Uj Kelet az egyetemmel erdélyi és bánági zsidóság napilapja.
 Főszerkesztő: Dr. Marton Ernő.
 Felelős szerkesztő: Jámor Ferenc.
 Bukaresti szerkesztőség: Hátszegi Ernő Str.
 Lipszani 91.
 Az Uj Kelet cikkeinek utánnyomása csak a forrás megjelölésével engedjük meg.

A mi feladataink

Pollák Adolftól, a Keren Kajemetnek Erdélyben is jól ismert európai vezetőjétől egy levelet kaptunk. Szeretnénk, ha minden erdélyi zsidó tudomást szerezne legsürgősebb megoldásra váró feladatainkról és ezért közöljük az Uj Kelet olvasóival a levél teljes tartalmát:

"Kedves Barátaim és Elvtársaim, — Ussischkin ur megbízott, mint a legöregebb cionista tisztviselőt, hogy a Keren Kajemet barátaihoz és munkatársaihoz néhány sort intézzék a palesztinai eseményekről és azok hatásáról közös munkát. Azt hiszem, hogy a Keren Kajemet minden munkatársa, ugyanúgy, mint én, ezekben a súlyos napokban is attól az eszmétől volt áthatva, hogy folytatnunk kell a munkánkat és hogy meg kell azt erősíteni. De talán érdekelni fogja Önöket, hogy mit csinált a Keren Kajemet Németországban — egyikeben a legfontosabb országoknál — ezekben a napokban.

A kongresszuson és a Jewish Agency Councilján előtérben állott a Keren Kajemet és így a Tiszvári dinamitakciójának amelynek ereje után a fontos események kell megkezdődnie, erős rezonanciája volt. "Előbb földet" — jelszavával a Keren Kajemet Németországban nagyarányú roshasáná-akció szervezett be. És amikor Eric Jiszráelből az arab támadások híre hozzánk jutott, a támadások hatása alatt jelszavunkat "Segítség, építés útján" változtatnunk meg. Németországban nagy a készség a legszélesebb zsidó körökben a meglátogatott segítségére sietni. Azonban annak nem szabad megfontolnunk, — amint az régen a gáluban, pogromok után szokás volt, — hogy köznyoradományokat gyűjtsenek. Az Ezeku- "Emergency-Atap" (Segélyszólam) nek Amerikára és Angliára kell szorítkoznia. Ezzel szemben a Keren Kajemet és a Keren Hajesszód számára minden lehetőséget ki kell aknázni, mert a legjobb segítség, amit a jiduvnak adhatunk, a földtartalékok megerősítése és az országépítés folytatása. Ez a programot pedig semmilyen intézmény sem tudja jobban megvalósítani, mint a két Alap.

Azt, hogy milyen erős Németországban a roshasáná-akció sikerébe vetett hit és bizalom, semmi sem bizonyítja jobban, mint az a tény, hogy elhatározták a kontingens felemelését 75 ezerrel 150 ezer márkára. Most először szólítjuk fel a Jewish Agency részéről a zsidóság minden rétegét, hogy az akció szolgálatába álljon. A Jewish Agencynek az a véleménye, hogy ez az akció általános zsidó jelleggel kell bírjon. A bevált munkatársak ezrei fogják a zsidó házakat felkeresni, hogy felvilágosítást adjanak az errec-jiszráeli eseményekről.

Nem kétkedem abban, hogy Önök is számolni fognak a mai rendkívüli helyzettel és hogy a tragikus errec-jiszráeli események nem visszaesést fognak előidézni, hanem hatalmas lendületet adnak a mi nagy munkánknak. Fogadják cionista üdvözlétemet

ADOLF POLLÁK.

Erdély zsidósága megértette a történelem parancsát ezekben a nehéz napokban is és a beindított reakció feleletül "szolgálat" Ussischkinnak hozzánk juttatott kiadványára, még mielőtt arról értesültünk volna. Itt kívánjuk megörökíteni, hogy Cluj, Targumures és Sibiu voltak az első helyek, ahol az elesett hősök erdejére a fák gyűjtését megkezdték. Örömmel kell megállapítanunk azt is, hogy az akcióban a legszélesebb zsidó körök és olyan zsidók is vesznek részt, akik eddig mindentől, ami zsidó megmozdulás volt, távollattartották magukat és reméltük, hogy nemcsak a megkezdődhet a továbbépítés jegyében az erdélyi zsidók által visszatért földön az 1889-ik évi tiszabői elcsétt hősei erdejének elültetése.

Vasárnap délelőtt tartanak beszámolókat Kolozsváron a Zürichben járt erdélyi delegátusok

Az ország minden nagyobb városában lesz beszámoló a zürichi kongresszusokról

(Cluj-Kolozsvár, szept. 10. Az Uj Kelet tudósítójától). A múlt hónapban lezajlott XVI. cionista világkongresszus kimagasló jelentőséggel bír nemcsak a cionizmus, hanem az egész zsidóság történetében. Palesztina felépítésének gondolata elhatolt a zsidóság olyan rétegei körébe is, melyek eddig távol állottak nemcsak a mozgalmától, hanem magától az eszmétől is. Ezen a kongresszuson tették le az alapkövet annak az új megmozdulásnak, amely hivatva van a világ egész zsidóságát felfogásra való különbség nélkül, abban a nagy munkában tömöríteni, melyben eddig csak a cionisták vettek részt. A Jewish Agency megalkotása fűződik ehhez a kongresszushoz, amelynek eredményében az országépítő munka eddig még nem ismert arányokban fog új lendületet venni.

Az időközben bekövetkezett szomorú események ezt a lendületet, ezt az akaratot nemcsak, hogy nem fogják csökkenteni, de még több elszántságot, még több odaadást, még több áldozatkészséget fognak spontán kiváltani az önmagára ébredt és nemzeti otthonához most már a mártírok vérén keresztül erőszerezésen és fájdalommal ragaszkodó zsidóságtól.

A kongresszusról hazatért delegátusok Erdély nagyobb városában lesz fognak

számolni a cionista közvéleménynek a kongresszus felemelő napjairól. Felvilágosítást fognak adni az ott történt eseményekről, a Jewish Agency lényegéről és jelentőségéről, valamint azokról a nagy összefüggésekről az országépítő munka keretén belül, amelyeket a világkongresszus tárgyalásain világítottak meg.

Az első ilyen beszámolókat a helyi csoport rendezésében Kolozsváron tartják meg szeptember 15-én, vasárnap délelőtt 10 órakor az Uránia-mozgó helyiségében. Ezen a gyűlésen dr. Fischer József képviselő, az Erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetség elnöke, dr. Eisler Mátyás, a kolozsvári kongresszusi hitközség főbírája, dr. Kohn Hillel, a Szövetség alelnöke és Giszkalay János, a kiváló zsidó költő fognak beszámolni kongresszusi tapasztalataikról.

A kongresszusi beszámolókat Erdély és Bánát minden nagyobb városában meg fogják tartani. Ertesülésünk szerint legközelebb Temesváron, Nagyváradon, Aradon és Marosvásárhelyen, később pedig Déván, Lugoson, Désen, Besztercén, Hát-szegben és Szatmáron rendezik meg a kongresszusi beszámoló-miűtéseket, amelyek az Erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetség részéről felkért delegátusok fognak résztvenni.

Kulturrepülés. Szentgyörgyri jelentik: A júniusban megalakult zsidó jó tékonysági egyesület, amely célul tűzte ki többek közt a kulturpropagandát és Palesztina-munkát, előadásra hívta meg Hátszegről Ábrahám Józsefné urnőt, aki a WIZO célkitűzéséről és munkájáról tartott érdekes és tanulságos előadást. Az előadásért az előadóknak az egyesület nevében dr. Fenyves Sománé elnök mindott köszönetet.

Provokálnak a német kampókeresztészek. Berliumból jelentik: A németországi kampókeresztészek igen nagy aktivitást fejtenek ki újabban. Berliumban meg támadták a Vorwärts kiadóhivatali helyiségét. A helyiségbe azonban nem jutak behatolni, de a kirakat üvegtábláit szétzúzták. Münchenben a kommunisták által tartott gyűlés helyiségébe hatoltak be. A helyiség berendezését teljesen szétzúzták. Az összeütközés alkalmával több haláleset történt és több súlyos sebesülés. Ez az eset ismétlődött meg Oranienburgban, ahol ugyancsak egy a kommunisták által tartott gyűlésen jelentek meg kézzel felszerelve a kampókeresztészek és az összeütközés alkalmával több kommunista vesztette életét. A töltéseket nem sikerült egyik helyen sem elfogni, mert a sötétség leple alatt széjjel oszlottak, mielőtt a rendőrség megjelent.

Németországi repülőkörutra indul a Graf Zeppelin. Friedrichshafenből jelentik: A Graf Zeppelin holnap reggel németországi repülőkörutra indul. A léghajó ez alkalommal husz utast visz magával, akiknek leg többje a németországi ipari és kereskedelmi világ reprezentánsa. Az ut körülbelül 18-20 órát fog tartani és egy jegy ára egy sze mélyre 900 márká. Szeptember 25 és 30 között egyenként a Graf Zeppelinnel egy újabb németországi repülőutja lesz, melynek közbeeső leszálló állomásán, Berliumban, két napig fog időzni a léghajó. Berliumban ez alkalommal a Zeppelin sikeres világgörülű utjának befejezéséért a léghajó legénységének tisztelőtérre bankettet rendeznek. Ezen a második németországi körúton már Eckener kapitány fogja vezetni aléghajót. A Hamburg-Amerika Line egyébként Eckener kapitányt állandó tisztelőbeli vendégének fogadja, ami azt jelenti, hogy Eckener kapitány feleségével együtt díjmentesen teheti meg az utat bármikor Európa és Amerika között a Hapag gőzösökön.

Eljegyzés. Eckstein Erzsike urleányt (Désakna) eljegyezte Goldmann Béla (Cluj). Minden külön értesítés helyett.

A "Noár", héber nyelvtana tanulóhoz. Felhívjuk a "Kullánu" rovat tanulóit egy sajnálatos sajtóhibára, melyet kiigazítani kérünk. A "Noár" 19. oldalának második hasábján, a kávéházi kép alatt nem "Havé lanu gölidá", hanem "havé lanu gölidá" olvasandó. A Noár szerkesztősége.

Pesisiárvány a görög kikötőkben. Athénből jelentik: Athénben és még két más görög városban pestis megbetegedés történt. Az angol flotta elhagyta Pyreusz kikötőjét, ahol több gyanus megbetegedést konstataáltak.

Leégett Belgrád egyik legnagyobb szállodája. Belgrádból jelentik: A jugoszláv főváros egyik legnagyobb szállodájában, a Palaceban ma tűz keletkezett, amely a hatalmas, ötemeletes szálloda egész tetőzetét oszakhamar teljesen elhamvasztotta. A főváros egész tűzoltósága kivonult a tűzhöz és sikerült hosszúság és fáradságos munka után a tüzet eloltani. A szálloda vendégei körében a tűz pánikot okozott. Sokan igen hiányos öltözetben igyekeztek menekülni. A tűz keletkezésének okát nem sikerült megállapítani. A szálloda negyvenötmillió dinárra volt biztosítva.

Borzalmas gyermektragédia egy angol faluban. Londonból jelentik: Megdöbbentő gyermektragédia játszódott le egy Kent grófsági faluban. Emily Charlton és Gertrude Van 7, illetve 5 éves pajtásnők játékból hatalmas homok kemencét építettek. Mikor munkájukkal elkészültek, belebújtak a kemencébe. Hirtelen a homoképmény összeomlott és a két gyermeket maga alá temette. Órák múlva megfulladva találtak rájuk.

Garlsworthy és Chesterton a Nobel-díj jelöltjei. Stockholmból jelentik: A lapok intenzíven foglalkoznak az irodalmi Nobel-díj kérdésével. Az ezévi angol jelöltek Garlsworthy és Chesterton, a németeké Thomas Mann és Richarda Huch. A lapok valószínűnek tartják, hogy a díjat az olasz Ferrero tróféntadó kapja meg. A franciák Roger Martin du Gardot, a "Les Thibauts" című értékes regénysorozat fiatal szerzőjét ajánlották.

Lángrollobbant a tengeren uszó petróleum és felgyújtott egy angol hajót. Berlinből jelentik: Potterdam kikötőjében egyik angol utasszállító gőzös körül a kikötő vizének felszínén uszó petróleum és benzín lángra lobbant és a tűz hamar átterjedt a hajóra. A gőzösön tisztítási és átrendezési munkát folytató a személyzet a komoly életveszélydelmet látva, a vízbe ugrott a lángterben uszó hajóról, hogy életét megmentse. A kikötői bizottság kivonult a hozzáfogott a lángokban álló gőzös tüzének oltására, ami végül sikerült is. A személyzet tíz embere hiányzik. Közülük háromnak teljesen megszenesedett hulláját a víz felszínre vetette.

A budapesti nemzetközi sakkverseny hetedik napja. Budapestről jelentik: A sakkversenyen Rubinstein győzött Brinkmann, Vajda, Steiner, Przepiorka Colle ellen. A Havasi-Colle partit remis. A verseny állása: Capablanca 6, Rubinstein 5 és fél, Vajda 5, Tartakowor, Thomas, Canal 4, Havasi, Monticelli, Przepiorka 3 és fél, Steiner, Prokesch 2 és fél, Van den Bosch 2, Colle, Brinkmann 1 és fél.

A huedini folyó év szeptember hó 20. és 21. napjaira gőz országos állat és kirakóvásár miniszteri engedély folytán folyó év szeptember 23. és 24. napján lesz megtartva.

A kolozsvári egyetemre beiratkozni szándékozó hallgatók kalauza (Irta: Vátsésou titkár), az 1929-1930 iskolai évre vonatkozó tudnivalókkal kiegészítve, kapható az összes nagyobb kolozsvári könyvkereskedésekben, a központi egyetem az inténdánsnál és a kapusnál, valamint az összes kolozsvári főiskolák igazgatóságánál.

HEGEDŰ OKTATÁST, alaposan és julányosan vállalok: DÁN ILUS, Strada Universitatii 7. (völ Egyetem-ucca.

Hires könyvek

néhány megmaradt példányát fél- és negyedáron árusítjuk:

Bailon: Egy jó Mariska története	68
Bjelij: Az ezüst galamb	110
Cocteu: A párisi flu	62
Conrad: Az arany nyíl	122
Kistemaekers: Váltott előfogattal	62
Lindberg: Viola	66
Regnier: Aki félt a szerelemtől	96
Renard: Lerne doktor, a kisiszten	86
Spunda: A halottbűvölő	78
Weber: Pompadour kalandja	78
Apulemi: Az arany szemér	136
Dickens: Nagy várakozások (2 köt.)	300
Flaubert: Érzelmek iskolája	184
Kropatkin: A francia forradalom (2 kötet)	276

Kaphatók az Uj Kelet könyvosztályában. 300 lejen felüli vételnél havi 150 lejes részletfizetésre is. Tekintve hogy csekély készlet áll rendelkezésre, kérünk pótrendeit is.

Zsidó Színház. זידישע טיאטער

STRAMER

Amerikából visszaérkezett színházunk szeptember 11 és 12-én

Nagybányán,

szeptember 14-ikétől Máramarosszigeten vendégszerepel.

SZÍNHÁZ

A Magyar

Szerda este 9 óra színházi előadás. Először. Sorozatszám. Csütörtök este 9 óra, 2-odsz. Sorozatszám. Péntek este 9 óra (Operette-új) Imrenek, a jének legúj. lők: Kondo. Solthy Győr. Aladár. Leó. bérlet 3. sz. Szombat este 9 óra (2-odszor. Sorozatsz. Vasárnap d. u. 3. Ujdonság, n. árakkal. Jegy. és 10 lei. So. Vasárnap d. u. 6. (Operette-új) Ibolyával, B. Györggyel. zatszám: 20. Vasárnap este 9 óra (Operette-új) bérlet 4. sz. Hétfő este 9 óra (Operette-új) bérlet 4. sz.

A Magyar Szín

Szerdán 4 és félhe mas dráma. jacobini, Ern. Ernővel. II. vonásban. S. képek. Kettő. 20 és 10 lei.

Csütörtökön 4 és Bajazzó! Lon. szony és a. III. Pótkép. Pénteken 4 és fél jazzó! Lon Ch. és a bün. John. Helyárak: 30. Szombaton 4 és Bajazzó! Lou. szony és a. Pótképek. Hé. Vasárnap d. e. I. lovagia. Kal. Főszereplő. árak: 15 és

A színházi ir

Ma este: Topáz. kes esteje lesz ma. A Topáz-t fogják b. hezi evadnak ezt a. amely diadalmasan. den nagy városán. több a budapesti. igen nagy sikert. A szerepeket Forgá. Anna, Török Erzs. László, Mészáros B. Holnap este megis. adását.

Szupécárdás. Fatás kapitány népsz. újabb, legfrissebb. retteje, a Szupécár. te premier-bérletbe. dekes, mulatságos s. zsika. kitűnő szere. készületek biztosítja. csárdás nagy siker. négy egymásutáni e. haton, vasárnap és. rüni.

Ma utoljára: Biga. A Bigamia (Mario. be) Ernővel), vahan. (0: Sid Chaptinall)

SZÍNHÁZ — MŰVÉSZET

A Magyar Színház műsora:

Szerda este 9 órakor: Topáz. (A párisi színházi évad és budapesti Vígsház legszenzációsabb ujdonsága. Először. Premier-bérlét 2. szám. Sorozatszám: 15.)

Csütörtök este 9 órakor: Topáz. (Ujdonság, 2-odszor. Napi bérlét 3. sz. B. Sorozatszám: 16.)

Péntek este 9 órakor: Szupé csárdás. (Operette-ujdonság, először. Farkas Imrének, a Nótás kapitány szerzőjének legújabb operettje. Főszereplők: Kondor Ibolya, Betegh Bébi, Solthy György, Tompa Béla, Ilász Aladár, Leövey, Selmeczy. Premier-bérlét 3. sz. Sorozatszám: 17.)

Szombat este 9 órakor: Szupé csárdás. (2-odszor. Napi bérlét 3. sz. C. Sorozatszám: 18.)

Vasárnap d. u. 3 órakor: Ida regénye. Ujdonság, nagyon olcsó mozi-hely-árakkal. Jegyek ára: 50, 40, 30, 20 és 10 lei. Sorozatszám: 19.)

Vasárnap d. u. 6 órakor: A nóta vége (Operett-ujdonság, 6-odszor. Kondor Ibolyával, Betegh Bébi, Solthy Györgyvel, Tompa Bélaival. Sorozatszám: 20.)

Vasárnap este 9 órakor: Szupé csárdás. (Operette-ujdonság, 3-adszor. Napi bérlét 4. sz. A. Sorozatszám: 21.)

Hétfő este 9 órakor: Szupé csárdás. (Operette-ujdonság, 4-edszer. Napi bérlét 4. sz. B. Sorozatszám: 22.)

A Magyar Színház mozi-műsora:

Szerdán 4 és félhetkor: I. Bigámia. Izgalmas dráma 8 felvonásban. Maria Jacobini, Erna Morena és Verebes Ernővel. II. Jón a gorilla. 7 felvonásban. S. d. Chaplinnal. III. Pótképek. Kettős műsor! Helyárak: 30, 20 és 10 lei.

Csütörtökön 4 és félhetkor: I. Kacagi Bajazzó! Lon Chaney. II. Férfi, asszony és a bűn. John Gilbert. III. Pótképek. Helyárak: 30, 20, 10 lei.

Pénteken 4 és félhetkor: I. Kacagi Bajazzó! Lon Chaney. II. Férfi, asszony és a bűn. John Gilbert. III. Pótképek. Helyárak: 30, 20 és 10 lei.

Szombaton 4 és félhetkor: I. Kacagi Bajazzó! Lon Chaney. II. Férfi, asszony és a bűn. John Gilbert. III. Pótképek. Helyárak: 30, 20, 10 lei.

Vasárnap d. e. 11 órakor: A sötétség lovagja. Kalandor cow-boy film. Főszereplő: Tim Mc. Coy. Helyárak: 15 és 10 lei.

A színházi iroda közleményei:

Ma este: Topáz premierje. Igen érdekes lesz ma a magyar színháznak. A Topáz fogják bemutatni a párisi színházi évadnak ezt a brilliás szenzációját amely diadalmasan járta be Európa minden nagy városának színpadját s legutóbb a budapesti Vígsházban aratott igen nagy sikert. A mai premieren a fő szerepeket Forgács Sándor, Kaszab Anna, Török Erzsébet, Tóth Elek, Mihályfi László, Némethy Béla fogják játszani. Holnap este megismétlik a Topáz előadását.

Szupécsárdás. Farkas Imrének a Nótás kapitány népszerű szerzőjének legújabb, legfrissabb, leghatásosabb operettje, a Szupécsárdás fog pénteken este premier-bérletben színpadra kerülni. Erőteljes, mulatságos szöveg, pompás muzika, kitűnő szereplők és gondos előkészületek biztossá teszik, hogy a Szupécsárdás nagy sikert érjen. Az új operette egy egymásutánján estén: pénteken, szombaton, vasárnap és hétfőn fog megkapni.

Ma utoljára: Bigámia és Jón a gorilla. A Bigámia (Maria Jacobinival és Verebes Ernővel), valamint a Jón a gorilla (S. d. Chaplinnal) ma utoljára látható.

A magyar színházban. Előadások 4-kor és félhetkor.

Holnap: Kacagi Bajazzó és Férfi, asszony és a bűn. Igazi recordműsora lesz holnapról megint a magyar színháznak: 1. Kacagi Bajazzó (Lon Chaney hatalmas, megrázó alakítása). 2. Férfi, asszony és a bűn. (John Gilbert-el a főszerepben). 3. Pótképek. Előadások: 4-kor és félhetkor. Két és félórás kettős műsor. Helyárak: 30, 20 és 10 lei.

CORSO-filmszínház műsora:

Szerdán 5, 7 és 9 órakor: Premier! A száműzött hercegnő. Főszerepben: Mary Parker, Alfred Abel, Verebes Ernő és Betty Astor. Előjáték: Janika és a majom. 2 felvonásos vígjáték. Csütörtökön 5, 7 és 9 órakor: A száműzött hercegnő. Főszereplők: Mary Parcer, Alfred Abel, Verebes Ernő és Betty Astor. Előjáték: Janika és a majom. 2 felvonásos vígjáték.

Közzgazdaság

Manoilescu Mihály volt miniszter kolozsvári tárgyalásai

Ugir-akciók a kereskedelmi és iparkamarák munkaprogramjában

(Cluj-Kolozsvár szeptember 10. Az Uj Kelet tud.) — Az Ugir kolozsvári vezetősége által beindított és a kormány iparpolitikájának megújítását célzó akciók új etapját jelentik azok a megbeszélések, amelyek tegnap folytak le az Ugir kolozsvári vezetői és Manoilescu Mihály volt pénzügyminiszter között. A volt pénzügyminiszter tudvaleg ma a Kereskedelmi és Iparkamarák Szövetségének elnöke és mint ilyen, a kereskedelmi és ipari rétegek öntudatosításának legteljesebb propagálója. Csak természetes, hogy az Ugir öntudatos megmozdulására ő figyelt fel legelőször és első kolozsvári útja alkalmából személyesen is tájékozódni akart az Ugir-akció okai és céljai felől.

A kolozsvári Ugir képviselőiben dr. Farkas Mózes elnök, valamint dr. Bőszörményi Sándor és Peplea Jakab igazgatók tájékoztatták Manoilescu-t az új kormány ipari termelésüket érintő intézkedéseinek a súlyos voltáról. Konkrét példákkal igazolták, hogy az ipari termelésre az új év folyamán ráerőlt új köztérhek a legtöbb ipari vállalat mérlegelt deficitessé fogják tenni és hogy ilyen körülmények közt az ipari és az ipar sorával oly szoros kapcsolatban álló kereskedelmi, sőt munkásrétegek katasztrofáját is csak egy módon lehet feltartóztatni. Ez a mód a kormány egyoldalú gazdasági politikájának bátor és nyílt

birálata és a kormány, illetve szakminisztereinek egy jobb, helyesebb és harmonikusabb gazdasági politika szükségességéről való meggyőzése.

Manoilescu miniszter teljes megértéssel hallgatta végig az Ugir kolozsvári vezetőinek súlyos érveit és új pozíciója nagy jelentőségének tudatában általuk bevezetett akciók legmesszebbmenő támogatását ígérte meg. Kijelentette, hogy változtatlanul hiszi és hirdti a gazdasági élet szerves egységének szükségességét és mint a Kereskedelmi és Iparkamarák Szövetségének elnöke, a vezetése alatt álló két nagy gazdasági réteg együttműködését minden eszközzel biztosítani kívánja. Ecebből gyökeresen át akarja szervezni nemcsak a Szövetséget, hanem az egyes kereskedelmi kamarák munkarendjét is és hogy minden eleven erő aktivizálásba lendíthessen, keresztül fogja vinni a kereskedelmi és ipari rétegek testvériesülését. Meg fogja keresni a módokat és eszközöket, hogy a pártpolitikai, faji és felekezeti ellentéteket kiküszöbölje és hogy a kamarák és szabadérdekképviseletek között szükségszerűen kiépítendő kooperációt kifejlessze.

A gazdasági rétegek ily módon való öntudatosítás után reméli Manoilescu a kormány iparpolitikájának megújítását célzó sikerre jutását és ezen siker eléréséhez a maga részéről a legmesszebbmenő támogatást helyezte kilátásba.

Tovább emelkedik a bankjegyforgalom

Az állam pénzügyi helyzetének javulásáról számol be a Banca Nationala legújabb heti jelentése

(Bucuresti-Bukarest, szept. 10. Az Uj Kelet tud.) Mialatt a pénzpiacra erősen érezhető a pénzügyi és nemcsak a magánkamatok drágult meg, hanem a bankok nagyobb része csökkentette, sok be is szüntette az új kibocsátásokat, a Banca Nationala legújabb heti jelentése az ország pénzügyi helyzetének tekintélyes javulásáról számol be. Ennek megelőző tartása mellett, hogy az állam pénzügyi helyzete nem azonos az ország pénzügyi helyzetével, illetve a kincstár helyzetének javulása élesen különbözik a magángazdaság prosperitásától, ennek a javulásnak mégis kibatársa kellene lennie az általános gazdasági helyzetre. És minthogy a valóságban nem így van, ez mutatja legjobban a helyzet egész-ségtelenségét.

A legújabb jelentés egyébként arról számol be, hogy augusztus 24-ike óta a bankjegyforgalom újabb 360 millióval emelkedett.

A legutóbbi jelentés 2.5 milliárdos emelkedést mutatott ki a bankjegyforgalomban. Két hét alatt tehát 2 milliárd 860 millió lejjel növekedett Románia bankjegyforgalma, amely augusztus 31-én elérte a 20 milliárd 340 millió lejt. Ezzel párhuzamosan a külföldi adósságokból is újabb tekintélyes tételeket törlesztett az állam, miként a Banca Nationala ha-

talmas lejmenységhez jutott az államnak eladott devizák ellenében.

Az állam ezenkívül más formában is ellensúlyozza a bankjegyforgalom szaporítását, többek közt azért, hogy a Banca Nationalától igénybe vett kincstári előleg számlájára megkezdte a törlesztési fizetéseket. Min tiszmeretes, a stabilizációs tervezet felhatalmazza a Banca Nationalát, hogy a költségvetési év első felében kétmilliárd lej előleget folyósítsa a kincstárnak, azzal a feltétellel, hogy az állam a második felében köteles ezt az összeget visszafizetni. A kincstár még a költségvetési év elején felvette ezt az összeget, de augusztus 24-ig egy lejt sem fizetett vissza belőle.

Most, augusztus 24 és 31 között jutott csak abba a helyzetbe a kincstár, hogy az adóbehajtás javulásán révén 160 millió lejt törleszen a két milliárdos előlegről.

Ez az összeg is szaporítja a bankjegyforgalmat, amely a piac reális szükségleteinek határára állandó emelkedést mutat.

A bankjegyforgalom emelkedéséhez viszont maga az állam is hozzájárult a régi adósságok számlájára történő fizetések révén, amelyeket a Banca Nationala kezel és a stabilizációs tervezet

által erre a célra előirányzott tartalékokból eszközöl.

A jegybank legújabb jelentésének többi tételei is az általános helyzet javulását tükrözik vissza. A fedezeti készletek augusztus 24-től 31-ig 14 milliárd 500 millió lejről 14 milliárd 542 millióra emelkedtek, a tartalékok és a lát-ra szóló kötelezettségek közötti arány pedig 46.24 százalékról 47.16 százalékra javult. A jegybank kereskedelmi váltótárcája a hónap vége ellenére, 9 milliárd 156 millióról 9 milliárd 110 millióra csökkent.

Rádió műsor

Idő: Középeurópai

Szerda, szeptember 11.

Budapest, 9.15: Hangverseny. Enek, hegedű és zongorasíkok. Chopin, Mascagni, Brahms, Strauss, Dohnányi, Bach, Korngold. Hubay, Lányi, Kreisler műveiből; 9.30: Hírek; 12.05: Rádió házikvartettjének hangversenye; 12.25: Hírek; 13: Pontos időjelzés, időjárásjelentés; 14.30: Hírek, élelmiszerárak; 15.30: A Magyar Rádió Ujság Morse-tanfolyama; 11.10: Cserny József meséit olvassák fel; 16.45: Pontos időjelzés, időjárásjelentés és hírek; 17.15: Börzsönyi Béla novellái; 17.45: A m. kir. honvédelmi miniszter hangversenye; Mascagni, Strauss stb. műveiből; 18.45: Rádióamatőrpostá; 19.25: Olasz nyelvoktatás; 20 Gramofonhangverseny Wagner, Tristan és Isolda c. operájának előadása gramofonlemezekon, a bey reuthi „Wagner operaház” énekeseinek kórusának és zenekarának közreműködésével; 22.30. Pontos időjelzés, időjárásjelentés és hírek és a nemzetközi sakk verseny eredményei.

Bécs: 20.50. Esti hangverseny. Flo-tow, Strauss stb. műveiből.

Belgrád: 20.25. Kamarazene. Tschajkovszky, Kreisler, Puccini műveiből; 21.40. Mandolinhangverseny. 22.15. Gramofonzene.

Pozsony: 21. Zenekari hangverseny.

Breslau: 19.05. Schubert dalok gramofonon.

Brün: 21.30. Gramofonzene.

Frankfurt: 20. Rádiórevü.

Katowice: 20.30. Esti hangverseny.

Köln: 21. Hangverseny.

Lipce: 20. Heinrich Platzbecker „Szókimondó” c. operettjének köv.

München: 20.10. Hans Stadler „Schneef der Fps” c. vígoperájának köv.

Nápoly: 21.02. Zenekari hangverseny.

Prága: 21. Zenekari hangverseny.

Róma: 21. Katozazene.

Toulouse: 20.30. Dalok. 20.45. Katona-zene. 21. Operarészletek. 21.45. Szimfonikus hangverseny. Rossini, Berlioz Mas-senet műveiből.

Varsó: 20.30. Szoprán-hangverseny.

Csütörtök, szeptember 12.

Budapest: 9.15. A rádió házikvartettjének hangversenye. 9.30. Hírek. 12.05. A m. kir. honvédelmi miniszter zenekarának hangversenye. Friesay: Diszinduló. Waldteufel: Álom, Offenbach: Orpheus a pokolban, Verdi: Rigoletto. 12.25. Hírek. 13. Pontos időjelzés, időjárásjelentés. 14.30. Hírek, élelmiszerárak. 14.40. Kísérleti átvitel Bécsből. A bandeengi (Java) rádióállomás hangversenye. 16. Rádió szabadegyetem. Magyar operariák. Ulána pontos időjelzés, időjárás-jelentés. 17.20. Operaház tagjaiból alakult zenekarának hangversenye. Thomas: Mignon, Bizet: Gyöngyhalászok. Sa'nt-Saens: Balettzene. Massenet: Thais. 18.30. Felolvasás. 19. Magyar Im-re és cigányzenekarának hangversenye. 20.15. Három egyfelvonásos. 22.20. Pontos időjelzés, időjárásjelentés, hírek és nemzetközi sakkverseny eredményei. Majd gramofonhangverseny. Suppé: Pique Dame — megnyitó, Mandelsohn: Tavaszi dal, Hubay: Cremonai hegedűs, Ervin: Ich kösse ihre hand Madam. Wagner: Bolygó hollandi, Kola-Szecsényi: Csak tavasz ne jöjjön sohasem. Ver-di: Traviata, Márkus-Weiner: Ma este babám, Wagner: Mesterdalnokokból, Wagner: Lohengrin.

Minden jog fenntartva

SZONJA

egy kis cseléd története

Irta: **J. Golotarewsky**

Fordította: **Szabó Imre**

Cecil.

Bender: Van szerencsém bemutatni leányomat és van szerencsém bemutatni neked, kedves leányom, Liebherz ügyvéd urat, akiből, isten segítségével, birót fogok csinálni, ha addig is élek. Adjon isten sok szerencsét nektek, gyermekeim. (Vállon veregeti Cecilt). Nos? Hogy tetszik neked a fickó?

Cecil: Köszönöm, apus, egészen jól.

Bender: (Albert vállat veregeti). Látod nem tévedtem. En mindjárt mondtam, hogy tetszeni fogsz neki. Egymáséi lesztek, fiam, és nem fogjátok sajnálni, hogy a világra jöttetek.

Charik: (magában). Mind a ketten egy zairverembe fognak esni.

Bender: Kántor ur, énekeljen, de előbb költösn. Nincsenek itt a poharak? Menjjen be a poharakért.

Liebherzné: Ne fáradjon kántor ur, majd a cseléd fog hozni. (Kifelé kiabál). Szonja, hozd a bort, hozd a poharakat!

Bender: Kántor ur, néhát akkor mégis énekeljen.

Szonja.

(Poharakkal egy tálcán).

Bender: Ez a maga cselédje? Nagyon csinos felépítés, mondhatom.

Charik: És micsoda hangja van!

Bender: Énekelni is tud? Hogy hívják?

Liebherzné: Szonjának.

Bender: Héj, Szonja!

Albert: Héj? Így jókat szokás szólítani.

Bender: No nem akartam megbántani. Ma örömnapiuk van ugye, azt akarom hogy énekeljen valami szép, valami vidámot és szívesen szólót.

Szonja: Én nem tudok énekelni.

Bender: (órájára néz). Már késő van, haza kell mennünk, a dolgok, azt hiszem, már el is intéztük. Albert, holnap délelőtt autóbilit küldök érted és már meg is kezdhetjük a munkát. Én nem szeretek tudni, sokat beszélni, én a munka embere vagyok. (Feláll a székről, ugyszintén Cecil is).

Cecil: Jó éjszakát kívánok! (Albert felé).

Albert: Nem. Köszönöm.

Cecil: Holnap délelőtt várom magát a lakásunkon. (El).

Bender: (Liebherzné felé). Nem mondtam, ez a két portéka máris szerelmes egymásba. (El).

Charik: Albert ur, ennek a leánynak bomba-pénze van. Maga el lesz látva öt életre. Jó éjszakát kívánok. (El).

Liebherzné: (néhány pillanatnyi feszült csend után). Nos, mit szólsz, fiacskám? Tetszik a leány neked?

Albert: Kérlek, apyám, ne beszéljünk most erről, bízrasztó fejfájásom van. Fáradt is vagyok, legszívesebben lefeküdnék.

Liebherzné: (kiált). Szonja! Szonja!

Albert: Mi az? Miért hívod?

Liebherzné: Azt akarom, hogy vessen meg az ágyadat.

Albert: Ne fáraszd. Majd magam megvetem.

Liebherzné: Édes gyermekem, úgy érzem, hogy titkolsz valamit előttem. Mondd meg őszintén, miért nem tetszik ez a parti neked? Igérem, hogy nem adok neked tanácsot.

Albert: Hallgass ide, anyám. -Én nagyon szívesen felajánlózom magam éretted, de nem tehetem, drágám, mert én egy más leányt szeretek.

Liebherzné: Más leányt? Ki az a leány? És kik a szülei?

Albert: A leány egy árva gyerek és az apja nagyon szegény.

Liebherzné: De mégis, ki az a leány?

Albert: Ezt nem mondhatom meg neked, mert tudom, hogy ellene leszel.

Liebherzné: Ha egy becsületes, jóravágyó leány, akkor én nem szólok egy szót sem.

Albert: Becsületes, szép, kedves és jószagos. (Csöngtetnek).

Liebherzné: Szonja! Szonja!

Albert: Mi az? Mit akarsz már megint?

Liebherzné: Nézz meg, ki csöngött, ki keres fel bennünket ilyen későn.

Albert: Nem kell fárasztani a leányt, majd megyek én és ajtót nyitok.

Liebherzné: Várj csak, Albert, csak nem gondold, ments isten, hogy ez a szegény árva, ez a Szonja?

Albert: (erős elhatározással). De igen, rá gondoltam.

Liebherzné: S ez a petovóna ilyesmit merészel! (kiált). Szonja! Szonja!

Albert: (erős felindultsággal). Anyám, ha egyetlen rossz szó mondasz neki, én tüstént elhagyom a házt és soha engem nem fogsz viszontlátni!

Szonja.

Szonja: Parancsol, madám?

Liebherzné: Hivatalok, erigy, nézd, ki csöngtetett. (Szonja el). Ilyen szemérmetlen, ilyen aljas teremtet! Így fizet a jószágomért.

Albert: Anyám, ne indulatoskodj, ez a leány mindenben ártatlan. Én szeretem, én imádom és engem bántasz meg, ha vele rosszat teszel.

Liebherzné: Ne akard velem elhitetni, hogy szereted... Én téged nagyon jól ismerlek, jobban, mint bárki más. Te igaz szerelemre nem vagy képes, fiam. Mi asszonyok azt jól megérezzük. Albert most mondom neked, ezt én nem fogom elűrni!

Szonja.

Liebherzné: Ki csöngtetett?

Szonja: Apám jött.

Liebherzné: Mit akar ilyen késő éjszaka?

Szonja: Beszélni szeretne önnel, madám.

Liebherzné: Bocssád le.

Szonja: (kitárja az ajtót). Gyere be apukám.

Liebherzné: Erigy vissza a konyhába és feküdj le.

Szonja: Taján előbb megvéném miszter Albert ágyát.

Liebherzné: Nélküled is meg lesz vetve az ágy, jó éjszakát. (Szonja el).

Albert: Ha így fogod kezelni, kijelentem neked, én öngyilkos leszek.

Liebherzné: (kissé enyhébben). Hallgass már boldog ember, erigy és enged, hogy egyedül maradjak az apjával. (Albert távozófélben, Szonja aajtánál csókot dob a szoba felé. El).

Jerucham.

Jerucham: (görnyedt, megtört, szakállas ember, akiről látszik, hogy valamikor jobb napokat élt. (Jó estét, asszonyom!)

Liebherzné: Jöjjön közelebb, jöjjön és mondja, mi hozta magát ilyen későn? A leánya bérét akarja?

(Folyt. következik.)

Az új közigazgatási törvény magyar fordítása (jegyzetekkel és magyarázatokkal) kapható az Uj Kelet könyvosztályában. Ára 60 lej.

Zsidó ifjusági könyvek: Oszkár bácsi zsidó mesél — 30 lej Sas Irén: Kolnldre — — — 30 „ Bar-Kochba (Elbeszélések, versek, szindarabok gyűjteménye — — — — — 60 „ Kaphatók az Uj Kelet könyvosztályában. (A pénz előzetes beküldése esetén portómentes szállítás.)

Könyv-szenzációk!

- Berendné: Istenek és ösztönök. Füzve 190, kötve 258 lei.
- Komor Fischmann S. utóda. Füzve 190, kötve 258 lei.
- Millikán: Tudomány és vallás. Füzve 130 lei.
- Wodehouse: Forduljon Psmítchez. Füzve 55 lei.
- Hamsun: Uj föld. I-II. Füzve 170 lei.
- Swinnerton: Estétől reggelig. Füzve 102 lei.
- Coster: Nászutazás. Füzve 102 lei.
- London: Vadon szava. Füzve 102 lei.
- Göncz: A tenniszjáték. Füzve 150 lei.
- Karinty: Minden másképpen van. Füzve 231, kötve 313 lei.
- Ibanez: Mare nostrum. Füzve 194, kötve 272 lei.
- Kodolányi: Két leányarc. Füzve 186 lei.
- Boccacio: Dekameron. I-III. Kötve 2040 lei.
- Ewers: A vörös kő. 2 kötet füzve 330, kötve 476 lei, a két kötet egybe-kötve 408 lei.
- Molnár Ákos: Végre egy jó házasság. Füzve 163, kötve 231 lei. (Mikszáth pályadíjas regény)
- Kádár: Heggesztés kézikönyve. Füzve 238 lei.
- Barna: Vas- és fémipari kézikönyv. II. kiadás. Füzve 340 lei.
- Koltai: Utburkolatok. Kötve 408 lei.

Kitölteni, levágni beküldeni:

T. Uj Kelet könyvosztálya Cluj.

Kérem címemre utánvéttel a „Könyvszenzációk“ számaikat megküldeni.

Név:

Cím:

APRÓHIRDETÉSEK

Egyszeri közlésnél egy szó 5 lej, vastagabb betűvel 10 lej. Legkisebb apróhirdetés 5 lej. Álláskeresőknek 30 százalékos kedvezmény. Ap. óhirdetések díja előre fizetendő, jelzés levelet csak úgy továbbítunk, ha portó bélyeg mellékelve van. Eljegyzési hírek díja 250 lej.

Urak!

Cipővásárlás előtt ne sajnálják a fáradságot felkeresni!

Róth cipészt

Unió-ucca 9. sz. alatt.

Férjhez adnám 24 éves leányomat 250 ezer lej hozományával, 60 ezer lej évi keresettel, lakással, zongorával és szép konygyével intelligens Hatalemberhez. Leveleket: „Komoly” jellegre a kiadóba kéret.

Keresünk heber tanítót, aki a heber nyelvet szafard kiejtéssel szóban és írásban tökéletesen bírja, továbbá ismeri a zsidó irodalmat és történelmet, a liturgiát, hittant, chumast, tenachot. Napi elfoglaltság 6 óra délután. Előadási nyelv magyar. Hely: nagyobb szlovenszói város. — Ajánlatokat fizetési igények megjelölésével e lap szerkesztőségébe kértünk.

Az E. Zs. N. Sz. Cluj helyi csoportja inkasszást keres. Jelentkezés a Szövetség titkárándi, Gh. Baron L. Pop 10.

Heber, román, német tanításra gyermekek mellé délelőtt ajánljuk pedagógiumot végzett tanárszony. Cím a kiadóban.

Perfekt mérlegképes könyvelő, magyar, német, román levelező, október hó elsejére cégesre kerestetik. Írásbeli ajánlatot, fizetést igény megjelölésével, „Papir” jellegre a kiadóba.

20 hold gyümölcsös termékes eladó. Cím a kiadóban.

Egy komplett fűszerüzlet berendezés polium-autonata tartállyal olcson eladó. Értekezhetni Ernster vendéglőben Wessely Miklós-ut 28.

Tanulóleányt lakás, vagy teljes ellátásra keres központi fordulószobás lakásban magános urinól. Cím: Vultur aruház Cluj, Unió-u. 2.

Különbeírásra szép butorozott szobát keresek sürgősen kiadóba a belvárosban, lehetőleg fordulószobás lakással. „Jó leány” jellegre a kiadóba.

Jó rövid zongora bérbeadó. — Értekezni Jámorná Calea Victoriei 13. D. u. 2-4 óra között.

Friss kóser bivaly- és tehéntej naponta kétszer, csecsemőknek és betgeknek állandóan egy tohéntől fejve, hazhoz szállítva is kapható. Ugyanott állandóan friss kóser tej, túró és vaj is kapható. Schwartz Ignác Strada Julia Mama (Szentegyháza-u.) 24.

Patkányfogó kutyák kereses megvételre. — Cím a kiadóban.

Kedő zongoristákat jó módszerrel, olcsó tanítók, gyakorlatias is. Cím a kiadóban.

Kiadó

október elsejére egy szépen butorozott, kertreányú, nagy, utca parkettes szoba, (fródszobahasználattal is, cseting zongorahasználattal két-három szobával) mélynek. Str. General Berthelot (Estrós-u.) 25. szám.

Zongoristákat adok. Boskovicz Sándor Cluj, Str. Berthelot 6. l. om.

Nagy árieszállítás

Harisnyaházban!!!

A világhírű **ADEGO 48** selyemharisnya

Lei 235. — Lei

az **EL-BE**

HARISNYAHÁZAKBAN

Cluj **Temesvár**

Marosvásárhely **Arad**

Brassó **Dej**

Nagyszeben **Szátmár**

Nagyvárad **Lugos**

Déva **Baia-Mare**

X. évfolyam
1929 Szeptember
• 5469 •

A zsidó magna

Irta: Dr. Eisler

Azok a megrendő felháborító eseményekben a közelmúltka jövőjére gondolt csüggesztő halással, aki felőrülve könnyszáradó áldozatoszkentelt szemébe, ak jövőjére gondolt korszakos nagy műszanva, hogy szállászebb és boldogabb lánának, kiinduló ánnagára való viseteli-lelki megújod. A kijózanító szörny miték helye szivünkhitnek, mely a zsidóait munkára és tette Palesztina. Lesz-e még háború munkahelyet felkerzőkben vakoló kanőtött fegyverrel keletűletük forog kocán. Lesz-e még kedve a zsidóknak egy tüzfészelveznai feltétl értékeifüggetlenség a szíveodaküldeni abba azélet- és vagyónbizóákkozat egy naponnyulhat?

Ilyen csüggesztő köto kétségek apeszthszíveit a gyilkos ernapokon át urra lett ahol, ugy képzeltük, sul a proféták álmlonáról, hol a farkatanyázik és a párdudheverész. De ime a teler, felébredt s orvgyanatlan hányarva, lánkölyöknek bizonyshaharapott. Hódolókik a Makkabeus hőbizonyultak!

Csak hogy mi az orképzeltük. Mi nem vsoha, zsidó imperial ellenségeink képzeltelső zsidó állam köcsak egyetlen hőitDavid király idejébőkirályai közül legfel(Geohan) mondhataladóságának. Annáhattunk a XX. százabizonyalmi után, fog Nem erőszak és vérmunkával akartuk ví földjét. De lehetséges is tovább szólni a szé és fügefáról, amelyézek gondoznak és niszénykedő munkások.

A talmud Bölseimég Isten a betegségemberre, már előre gyitő irról. Így törtékövetkeztek a szomornyek, megalakul Zsidó Jewish Agency. És eeloszkotja minden aveszti a fájdalmas késegünk.

Mert igaz bár, hogy